

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

VELKÉ LOVCE

2014 – 2020

Schválený obecným zastupiteľstvom dňa 23.3.2016 uznesením č. I/2016

Nitra 2015

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VEĽKÉ LOVCE 2014 – 2020

Autorky:

©Doc. RNDr. Alena DUBCOVÁ, CSc., 2015
©RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, PhD., 2015
©RNDr. Daša OREMUSOVÁ, PhD., 2015

OBSAH

0	ÚVOD	
1	ANALYTICKÁ ČASŤ	
1.1	Situačná analýza obce	
1.1.1	Vymedzenie územia	
1.1.2	Prírodné pomery	
1.1.3	Z histórie	
1.1.4	Demografické pomery	
1.1.4.1	Vývoj počtu obyvateľov	
1.1.4.2	Dynamika obyvateľstva	
1.1.4.3	Štruktúry obyvateľstva	
1.1.5	Ekonomická základňa	
1.1.5.1	Štruktúra využitia krajiny	
1.1.5.2	Trh práce	
1.1.5.3	Majetok a rozpočet obce	
1.1.6	Infraštruktúra	
1.1.6.1	Sociálna infraštruktúra	
1.1.6.2	Domový a bytový fond	
1.1.6.3	Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra	
1.1.6.4	Dopravná infraštruktúra	
1.1.7	Cestovný ruch	
1.1.8	Kultúrny a komunitný život	
1.1.9	Environmentálne pomery	
1.2	Výsledky ankety obyvateľov	
1.3	Ex-post hodnotenie PHSR obce Veľké Lovce 2007 – 2013	
1.4	SWOT analýza obce	
1.5	Problémová analýza	
2	STRATEGICKÁ ČASŤ	
2.1	Vízia obce	
2.2	Prioritné oblasti, globálne a špecifické ciele rozvoja obce	
3	PROGRAMOVÁ ČASŤ	
3.1	Akčný plán opatrení a projektov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020	
3.2	Súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov	
3.3	Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020	
4	REALIZAČNÁ ČASŤ	
5	FINANČNÁ ČASŤ	
6	ZÁVER	
7	LITERATÚRA	

ÚVOD

Zmenou spoločensko-ekonomického systému a najmä presunom viacerých kompetencií z pôsobnosti okresných úradov na obce sa na miestne samosprávne orgány presúvajú i rozhodnutia, akým smerom sa ich vývoj a rozvoj bude uberať.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. ako jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja územia definuje program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR). PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti jeho územnoplánovacej dokumentácie.

Tento programový dokument je v súlade s existujúcimi dokumentmi vyššej hierarchickej úrovne

- Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja (2014),
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011,
- Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008 – 2015,
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013,
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja (1998, 1995),
- Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012).

PHSR obce Veľké Lovce nadväzuje aj na ďalšie dokumenty vypracované v predchádzajúcom programovom období:

- PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- PHSR obce Veľké Lovce (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál (Heidema a kol., 2007).

Ďalšie relevantné zdroje informácií, ktoré boli použité v procese tvorby tohto dokumentu, sú uvedené v jeho záverečnej kapitole.

PHSR obce Veľké Lovce treba chápať ako koncepčný dokument identifikujúci nielen hlavné problémy rozvoja obce ale i opatrenia, ktoré by mali k riešeniu týchto problémov prispieť, je podkladom pre naplnenie potrieb obyvateľov obce prostredníctvom rozvojových zámerov.

Vypracovanie a aktualizácia tohto programového dokumentu znamená, že obec sa môže zapojiť do procesu využitia nielen verejných prostriedkov ale aj prostriedkov EÚ (Zamkovský, red., 2004).

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 SITUAČNÁ ANALÝZA

1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Obec Veľké Lovce **leží** v severovýchodnej časti okresu Nové Zámky, rozkladajúc sa na Podunajskej pahorkatine, z ktorej na územie zasahuje Hronská pahorkatina prostredníctvom svojej západnej časti Bešianskej pahorkatiny. Obec je zároveň súčasťou Združenia obcí Termál (ZO Termál, Mikroregión Termál), ktorý vznikol 4. októbra 1999 ako záujmové združenie obcí v okolí Termálneho kúpaliska Podhájska združujúc obce Podhájska, Bardoňovo, Čechy, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kolta, Maňa, Pozba, Radava, Trávnica, Vlkaš a Veľké Lovce.

Tvar obce je pretiahnutý zo severovýchodu na juhozápad. Obec susedí na juhu s obcami Čechy, Semerovo a Branovo. Na juhozápade hraničí s obcou Bešeňov a na západe s obcou Dolný Ohaj.

Severozápadnú hranicu má obec s obcami Hul a Radava. Na severe sú susednými obcami Podhájska a Pozba a o východnú hranicu sa obec delí s obcou Dedinka.

Obec sa nachádza mimo gravitačných bodov urbanizácie Nitrianskeho kraja, pričom jej územím prechádza iba cestná komunikácia III/5802.

Veľkosťou plochy územia ako i počtom obyvateľov patrí obec Veľké Lovce k najväčším obciam Mikroregiónu Termál a zároveň k stredne veľkým obciam okresu Nové Zámky. Celková **rozloha obce** je 25,85 km². **Počet obyvateľov** k 31. 12. 2014 dosiahol 1918 osôb pri priemernej hustote 74 obyvateľov na 1 km².

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Prírodné podmienky obce sú výrazne ovplyvnené **geologickými pomermi** a charakterom **reliéfu**. Územie patrí do Podunajskej pahorkatiny, ktorá je celkom Podunajskej nížiny. Samotná Podunajská pahorkatina je v obci zastúpená oddielom Hronská pahorkatina, ktorého západná časť zasahujúca na územie je označovaná ako Bešianska pahorkatina. Dominuje tu reliéf nížinných pahorkatín, ktoré sú na území mierne až stredne členité a ich nadmorské výšky sa pohybujú v rozpätí 128-287 m. Zastúpené sú prevažne širokými plochými chrbtami, oddelenými úvalinovitými dolinami. Budované sú v podloží treťohornými ílmi, pieskami a pieskovecami, na ktorých sú uložené štvrtohorné spraše a sprašové hliny. Vzhľadom na geologickú stavbu je územie chudobné na nerastné suroviny.

Z klimatického hľadiska leží obec v teplej klimatickej oblasti, v mierne suchej podoblasti, v teplom mierne suchom okrsku s miernou zimou, s teplotou v januári nad -3 °C. Z klimaticko-geografického hľadiska je územie zaradené do subtýpu prevažne teplej nížinnej klímy s priemernou teplotou v januári -1,5 °C až -4 °C, s priemernou teplotou v júli 19,5 °C až 18,5 °C a priemernými ročnými zrážkami 650 až 700 mm.

Vodstvo obce charakterizujú menšie vodné toky - Lovčiansky potok a potok Lagáň. Najvyššie vodné stavy a prietoky dosahujú vodné toky v marci až v apríli. Na Lovčianskom

potoku bola vybudovaná vodná nádrž Branovo, ležiaca v juhozápadnej časti Veľkých Loviec a v severnej časti susednej obce Branovo, na území obce má rozlohu asi 2,8 ha. Vyžívaná je pre športový rybolov ako i pre účely poľnohospodárskeho zavlažovania.

Z pôdných typov zaberajú najvyššie položené časti územia hnedozeme modálne erodované na sprašiach a luvizeme modálne, kultizemné, pseudoglejové zo sprašových hĺn. Na ne nadväzujú v nižších častiach hnedozeme modálne na sprašiach a sprašových hlinách. Centrálna a južná časť vyplňajú černozeme hnedozemné a černozeme čiernicové, ktoré vznikli prevažne zo spraší a karbonátových nívnych sedimentov. Na okolie vodných tokov sa viažu v území fluvizeme glejové. **Pôdne druhy** reprezentujú na území prevažne hlinité pôdy.

Potenciálnu prirodzenú **vegetáciu** tvoria pozdĺž vodných tokov jaseňovo-brestovo-dubové lesy, na sprašových tabuliach dubovo-hrabové lesy panónske a na sprašových pahorkatinách dubové a dubovo-cerové lesy. Z hľadiska reálnej vegetácie je územie značne odlesnené alebo tvorené zmiešanými lesmi s prevahou listnatých drevín, ktoré boli v minulosti dopĺňané umelo vysádzanými borovicami, ktoré sú však v dôsledku nepriaznivých prírodných podmienok často napádané rôznymi chorobami. Zo **živočíšstva** sú zastúpené druhy biotopu lesa, polí a lúk a na vodné toky sú viazaní zástupcovia fauny vôd a ich brehov.

V obci sa nachádzajú **chránené územia európskeho významu**. V severnej časti obce je na hraniciach s obcou Podhájska vymedzené územie NATURA 2000 pod názvom Osminy. Na rozlohe 98,84 ha, v obciach Podhájska a Veľké Lovce, sú predmetom ochrany biotopy xerothermných krovín, karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku a panónsko-balkánske cerové lesy. V centrálnej časti obce je ďalšie chránené územie NATURA 2000 s názvom Bagovský vrch zaberajúce rozlohu 222,65 ha a nachádzajúce sa výlučne na území obce. Predmetom ochrany sú biotopy xerothermných krovín, karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku a panónsko-balkánske cerové lesy. Zo živočíšnych druhov je predmetom ochrany predovšetkým roháč obyčajný (*Lucanus cervus*). Územne je tiež obec z veľkej časti zaradené do chráneného vtáčieho územia Dolné Považie.

1.1.3 Z HISTÓRIE OBCE

Územie obce Veľké Lovce bolo pravdepodobne osídlené už počas doby bronzovej alebo i skôr, tak ako to naznačuje vývoj okolitých obcí, avšak konkrétne dôkazy o osídlení pochádzajú až z 10. stor. v podobe pohrebiska belobrdskej kultúry.

Prvýkrát sa obec spomína v r. 1236. Ďalšia zmienka pochádza z r. 1334, kedy obec majetkovo patrila zemanom z Loviec. Od r. 1506 sa stáva súčasťou panstva Levice a od r. 1512 patrila kláštora v Máriačaláde. Po zrušení rehole sa obec dostáva pod správu verejných základín. Počas stredoveku bolo územie poznamenávané vojenskými vpádmi, ktoré boli najničivejšie v čase tureckých vojen počas 17. stor. Vplyv tureckej nadvlády bol ukončený v r. 1685 cisárskymi jednotkami pod vedením Karola Lotrinského a počas nasledujúceho 18. stor. bola vyľudnená obec osídľovaná obyvateľstvom z blízkeho okolia i Moravy. V hospodárstve v danom období prevažovalo poľnohospodárstvo.

V roku 1534 mala obec 9 port, v r. 1601 pozostávala z 22 domov, v r. 1715 tvorilo obec 30 daňovníkov a v r. 1828 bolo v obci 108 domov a 707 obyvateľov.

Od začiatku 19. stor. sa silnejšie uplatňujú prvky kapitalistickej výroby. Kapitalistické vzťahy sa začínajú naplno rozvíjať po revolučných rokoch 1848-49, kedy boli urbáriálni poddaní oslobodení od feudálnych povinností. V r. 1899 obec vyhorela takmer na 95 %. V poľnohospodárskej výrobe pretrváva pestovanie tradičných plodín (obilniny, zemiaky, . Obdobie bolo poznamenané zostrujúcim sa maďarizačným útlakom slovenského obyvateľstva, ktorý bol potlačený až po I. svet. vojne rozpadom Rakúsko-Uhorska a vznikom

prvej Československej republiky. V období r. 1938-45 bola obec násilne pripojená k Maďarsku. Po tomto období nastáva intenzívna obnova zničeného hospodárstva a poľnohospodárskych podnikov. Ďalším prelomovým obdobím bol pád komunistického režimu v r. 1989, ktorý podmienil prechod z centrálne riadeného hospodárstva na trhové hospodárstva a vznik súkromného sektoru.

1.1.4 DEMOGRAFICKÉ POMERY

Socioekonomický rozvoj obce nie je možný bez využitia jeho potenciálu, v ktorom významnú úlohu zohráva najmä ľudský potenciál ako výsledok populačného a hospodárskeho vývoja obce. Jeho charakteristika sa prejavuje vo viacerých demografických špecifikách. Základné demografické ukazovatele obce Veľké Lovce sú dokumentované v tab. 1.

Tab. 1 - Základné demografické ukazovatele obce Veľké Lovce

Územi e	Plocha v km ²	Počet obyvateľov					Index rastu		
		r. 1991	r. 2001	r. 2011	r. 2014	z toho ženy	2001/ 1991	2011/ 2001	2014/ 1991
Veľké Lovce	25,85	2165	2121	1 955	1918	975	97,97	92,17	88,59
ZO Termál	213,08	15686	14886	13981	13604	6 941	94,9	93,92	86,73
okr. NZ	1347,0 6	153474	149165	144 417	142317	73395	97,19	96,82	92,73
NSK	6343,7 2	715917	712312	689867	684922	352133	99,5	48,08	95,67
SR	49035, 3	5274335	537945 5	5397036	542134 9	277902 1	101,99	100,33	102,79

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2015

Hustotou obyvateľov na 1 km², ktorá dosahuje 74 obyvateľov na km², dosahuje vyšie hodnoty ako je priemer Združenia obcí Termál 64 obyvateľov na km², avšak nedosahuje priemernú hodnotu okresu Nové Zámky (106 obyvateľov na km²), Nitrianskeho samosprávneho kraja (108 obyvateľov na km²) a Slovenskej republiky (110 obyvateľov na km²).

1.1.4.1 Vývoj počtu obyvateľstva

Vo vývoji počtu obyvateľov obce Veľké Lovce sa striedalo obdobie progresívneho rastu s poklesom počtu obyvateľov. Ako vidieť z tab. 2 a z grafu 1, vývoj počtu obyvateľov podľa jednotlivých sčítaní ľudu, domov a bytov v obci prezentuje rast počtu obyvateľov do roku 1961. Bol dosiahnutý maximálny stav 2 565 obyvateľov, čím ich počet od roku 1869 vzrástol viac ako dvojnásobne o 1320 osôb. Druhé obdobie, ktoré začína rokom 1961, je charakteristické regresívnym vývojom. Od roku 1961 do roku 2011, kedy bolo posledné oficiálne sčítanie ľudu, počet obyvateľov obce poklesol o 610 obyvateľov.

Po roku 2001 počet obyvateľov pokračoval v poklese (graf 2, tab. 3), ktorý bol do roku 2006 iba mierny. Prudší pokles bol zaznamenaný v rokoch 2006 - 2008, kedy sa počet obyvateľov znížil o 93 osôb. Ďalšie obdobie vývoja počtu obyvateľov je charakteristické pokračujúcim miernym poklesom obyvateľov obce.

Tab. 2 a graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Veľké Lovce podľa sčítaní ľudu
(r. 1869-2011)

Rok	Počet obyvateľov	
	Veľké Lovce	Z O T e r m á l
1869	1 245	1 0 7 8 7
1900	1 760	1 2 8 8 4
1910	1 853	1 3 8 4 4
1921	1 990	1 4 5 0 1
1930	2 167	1 7 2 0 6
1950	2 217	1 7 0 5 0
1961	2 565	1 9 7 1 6
1970	2 507	1 9 6 6 9
1980	2 414	1 8 5 9 5
1991	2 165	1 5 6 8 6

2001	2 121	1 4 8 8 6
2011	1 955	1 3 9 8 1

Zdroj: Retrospektívny lexikón obcí 1850-1970, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1980, 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Graf 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Medziročný index rastu, ktorý dokumentuje prevažujúci pokles obyvateľov v období rokov 2001 - 2014, dosiahol najnižšiu hodnotu 97,59 % (r. 2008), čím nastal pokles o 49 osôb oproti roku 2009. Roky 2002, 2005 a 2010 sú charakteristické medziročným miernym nárastom počtu obyvateľov.

Obec Veľké Lovce tak patrila podľa počtu obyvateľov v r. 2014 k stredne veľkým obciam Združenia obcí Termál i okresu Nové Zámky, NSK a Slovenska.

Tab. 3 - Vývoj počtu obyvateľov a medziročného indexu rastu/poklesu obyvateľov v obci Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Počet obyvateľov													
Veľké Lovce	2107	2108	2099	2079	2086	2081	2037	1988	1981	1984	1947	1947	1942	1918
	Medziročný index rastu/poklesu													
Veľké Lovce	100	101,20	99,57	99,05	100,34	99,76	97,89	97,59	99,65	100,15	98,14	100,00	99,74	98,76
ZO Termál	100	99,59	99,40	99,50	99,21	99,41	99,14	99,47	99,72	99,68	98,70	99,28	99,16	99,16
Okr. NZ	100	99,17	99,75	99,75	99,80	99,66	99,68	99,74	99,80	99,68	99,06	99,60	99,53	99,55
NSK	100	99,74	99,82	99,94	99,88	99,83	99,92	99,95	99,90	99,87	97,84	99,83	99,75	99,75
SR	100	99,56	100,02	100,09	100,08	100,08	100,14	100,21	100,23	100,19	99,43	100,12	100,09	100,10

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva

Vývoj počtu obyvateľov ovplyvňuje prirodzená a migračná mobilita obyvateľstva, ktorá zasa ovplyvňuje celkový stav obyvateľov obce. Celkovú mobilitu v roku 2014 dokumentuje tab. 4, ktorá poukazuje na celkový úbytok obyvateľov obce Veľké Lovce.

Tab. 4 - Pohyb obyvateľstva obce Veľké Lovce (r. 2014)

Územie	Natalita		Mortalita		Prirodzený prírastok/ úbytok		Imigrácia		Emigrácia		Migračný prírastok/ úbytok		Celkový prírastok/ úbytok
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	
Veľké Lovce	21	10,94	32	16,68	-11	-5,73	17	8,86	30	15,63	-13	-6,77	-24
ZO Termál	110	8,08	180	13,22	-70	-5,14	201	14,76	246	18,07	-45	-3,30	-115
okr. NZ	1183	8,30	1667	11,69	-484	-3,40	989	6,94	1152	8,08	-163	-1,14	-647
NSK	6046	8,82	7642	11,14	-1596	-2,33	3276	4,78	3420	4,99	-144	-0,21	-1740
SR	55033	10,16	51346	9,48	3687	0,68	5357	0,99	3644	0,67	1713	0,32	5400

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Prirodzená mobilita je tvorená dvomi čiastkovými pohybmi – natalitou (pôrodnosťou) a mortalitou (úmrtnosťou). Ako vidieť z tab. 5 a grafu 3, vývoj pôrodnosti reprezentovaný živonarodenými deťmi je v období rokov 2001 - 2014 charakteristický nerovnomerným priebehom. Za sledované obdobie sa v obci narodilo 273 detí. Najväčší počet detí sa narodil v roku 2012 (podružné maximá boli v rokoch 2003 a 2002, kedy sa narodilo o 2 - 3 detí menej ako v roku 2012. Najmenej detí sa narodilo v roku 2008 a to len 11, v roku 2014 bol počet narodených detí 21.

Hrubá miera živorodenosti (počet živonarodených detí v prepočte na 1000 obyvateľov stredného stavu počtu obyvateľov) sa pohybovala v rozpätí 5,46 ‰ (r. 2008) až 13,37 ‰ (r. 2012) v sledovanom období. V roku 2014 hrubá miera živorodenosti dosiahla hodnotu 10,94 ‰. V porovnaní s Mikroregiónom Termál (8,08 ‰) dosiahla pozitívnejšiu hodnotu v porovnaní s okresom Nové Zámky (8,30 ‰), NSK (8,82 ‰) a SR (10,16 ‰). Súčasná pôrodnosť na Slovensku je odrazom demografického správania sa mladého obyvateľstva, u ktorého sa pôrodnosť žien posúva do vyšších vekových kategórií a v rodinách je plánovaný nižší počet detí (1 až 2).

Tab. 5 - Vývoj živonarodených detí v obci Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Veľké Lovce	abs.	20	24	25	20	20	22	16	11	18	19	18	26	12	
	‰	9,57	11,41	11,89	9,55	9,63	10,57	7,73	5,46	9,14	9,57	9,22	13,37	6,18	
ZO Termál	abs.	111	128	118	119	100	114	96	97	110	132	105	108	92	
	‰	7,40	8,66	8,03	8,13	6,88	7,88	6,70	6,82	7,78	9,32	7,52	7,78	6,68	
okr. NZ	‰	7,80	8,22	8,04	7,90	7,97	8,07	8,09	8,60	9,32	8,91	9,05	8,08	7,78	
NSK	‰	8,10	8,14	8,25	8,33	8,62	8,51	8,58	9,21	9,62	9,27	9,67	8,72	8,47	
SR	‰	9,46	9,45	9,61	9,99	10,10	10,00	10,09	10,61	11,30	11,13	11,27	10,27	10,13	

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Druhou súčasťou prirodzenej obmeny obyvateľstva je úmrtnosť, ktorá sa podpisuje negatívne na vývoji obyvateľstva. Úmrtnosť obyvateľov obce sa pohybuje v rozpätí od 17 osôb v roku 2005 až po 35 osôb v roku 2010 (tab. 6). Za sledované obdobie rokov 2001 - 2014 v obci zomrelo 382 ľudí. V roku 2014 predstavovala úmrtnosť v obci 32 obyvateľov. Vývoj úmrtnosti je značne nerovnomerný a je úzko prepojený so staršími vekovými skupinami obyvateľstva.

Tab. 6 - Vývoj mortality (zomretých) v obci Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Ro													
		k	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Veľké Lovce	abs.		24	29	27	27	17	26	32	23	32	35	21	31	26
	%		11,48	13,79	12,84	12,89	8,19	12,49	15,45	11,41	16,25	17,63	10,75	15,94	13,40
ZO Termál	abs.		223	197	195	207	201	196	209	223	219	235	195	203	205
	%		14,87	13,33	13,28	14,14	13,82	13,55	14,58	15,68	15,44	16,60	13,97	14,62	14,88
okr. NZ	%		12,32	11,26	11,45	11,49	11,52	11,92	12,28	11,97	12,19	12,10	11,41	11,92	11,97
NSK	%		11,18	10,90	11,03	10,68	11,21	11,29	11,40	11,41	11,19	11,12	10,98	11,17	10,97
SR	%		9,62	9,58	9,71	9,63	9,93	9,89	9,98	9,84	9,77	9,84	9,62	9,70	9,63

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

V počte zomrelých na 1000 obyvateľov v r. 2014 (16,68 ‰) je úmrtnosť v obci vyššia ako je priemer Združenia obcí Termál (13,22 ‰), ako aj priemer okresu Nové Zámky (11,69 ‰), Nitrianskeho samosprávneho kraja (11,14 ‰) a Slovenskej republiky (9,48 ‰).

Výsledným pohybom prirodzenej meny populácie obce Veľké Lovce je prirodzený úbytok, ktorý poukazuje na vyššie hodnoty úmrtnosti ako živonarodenosti detí (graf 3 a tab. 7). Najnižší prirodzený úbytok obyvateľstva bol v roku 2005, kedy obec zaznamenala prírastok 3 obyvateľov. V ostatných rokoch bol v obci zaznamenaný prirodzený úbytok obyvateľov. Najvyšší prirodzený úbytok zaznamenala obec v rokoch 2007 a 2010. V roku 2014 dosiahla obec prirodzený úbytok -5,73 ‰, ktorý je o 0,59 promilového bodu vyšší ako má Združenie obcí Termál (-5,14 ‰). Obec dosahuje vyšší prirodzený úbytok na 1000 obyvateľov ako má okres Nové Zámky (-3,40 ‰), NSK (-2,33 ‰) ale i Slovensko (0,68 ‰).

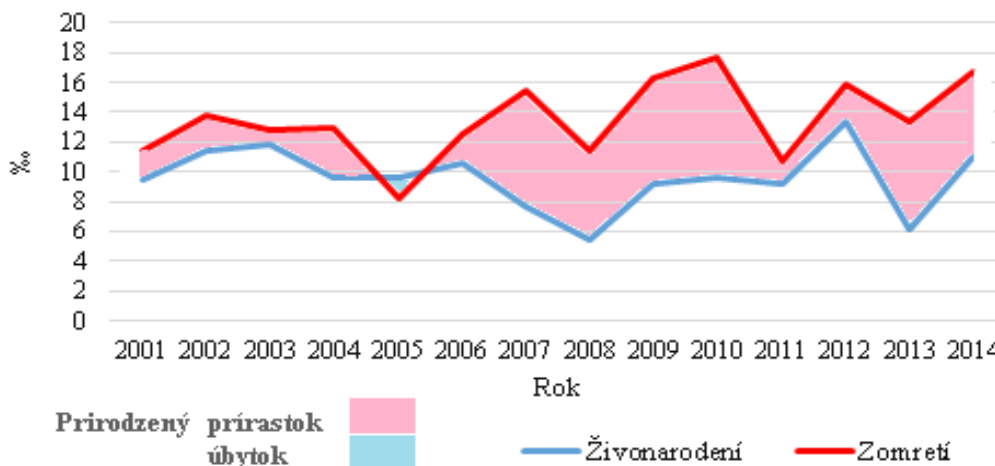
Vývoj počtu obyvateľov ovplyvňuje aj zmena trvalého bydliska, ktorá sa prejavuje prisťahovaním do obce (imigráciou) a vystáňovaním z obce (emigráciou). Za obdobie rokov 2001 a 2014 sa do obce prisťahovalo 351 osôb, pričom najviac v rokoch 2010 a 2009. Vyššia imigrácia bola i v roku 2012, kedy sa do obce prisťahovalo 32 ľudí. V roku 2014 bol počet prisťahovaných podstatne nižší a predstavoval 17 imigrantov.

Tab. 7 - Vývoj prirodzeného prírastku resp. úbytku obyvateľstva obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Ro													
		k	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Veľké Lovce	abs.		-4	-5	-2	-7	3	-4	-16	-12	-14	-16	-3	-5	-14
	%		-1,91	-2,38	-0,95	-3,34	1,44	-1,92	-7,73	-5,96	-7,11	-8,06	-1,54	-2,57	-7,21
ZO Termál	abs.		-112	-69	-77	-88	-101	-82	-113	-126	-109	-103	-90	-95	-113
	%		-7,47	-4,67	-5,24	-6,01	-6,94	-5,67	-7,88	-8,86	-7,71	-7,27	-6,45	-6,84	-8,20
okr. NZ	%		-4,52	-3,04	-3,41	-3,59	-3,55	-3,85	-4,19	-3,37	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20
NSK	%		-3,08	-2,76	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50
SR	%		-0,16	-0,13	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *upravené autormi*

Graf 3 - Vývoj prirodzeného pohybu obyvateľstva obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Tab. 8 - Vývoj prisťahovaných do obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Veľké Lovce	abs.	21	23	20	13	25	27	24	23	41	43	17	32	25	
	‰	10,04	10,94	9,51	6,21	12,04	12,97	11,59	11,41	20,82	21,66	8,71	16,45	12,88	
ZO	abs.	203	229	226	198	206	239	230	310	226	256	209	174	194	
	‰	13,54	15,49	15,39	13,52	14,16	16,52	16,04	21,80	15,99	18,08	14,97	12,54	14,08	
okr. NZ	‰	5,72	6,82	7,27	7,28	7,59	7,16	7,80	8,06	6,75	6,33	6,60	6,28	6,29	
NSK	‰	3,94	4,46	4,76	5,38	5,31	5,46	6,12	5,91	4,72	4,77	4,64	4,97	4,59	
SR	‰	0,37	0,43	0,48	0,83	0,98	1,04	1,60	1,62	1,17	0,97	0,90	1,00	0,95	

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *upravené autormi*

Hrubá miera imigrácie prepočítaná na 1000 obyvateľov (tab. 9) dosiahla v roku 2014 hodnotu 8,86 ‰, ktorá bola podstatne nižšia ako v Združení obcí Termál (14,76 ‰), ale vyššia ako v okrese Nové Zámky (6,94 ‰), NSK (4,78 ‰) a SR (0,99 ‰). Nerovnomerný vývoj imigrácie do obce zobrazuje graf 4 a tab. 8.

Protikladom imigrácie je emigrácia – odsťahovanie obyvateľov z obce, čím obec stráca obyvateľov. Za obdobie rokov 2001 až 2014 sa z obce vystaňovalo 414 osôb. Najväčší počet vystaňovaných bol v roku 2008, kedy sa z obce odsťahovalo 60 osôb a rok predtým, kedy obec emigráciou stratila 52 občanov (tab. 9 a graf 4). V roku 2014 sa z obce odsťahovalo 30 občanov.

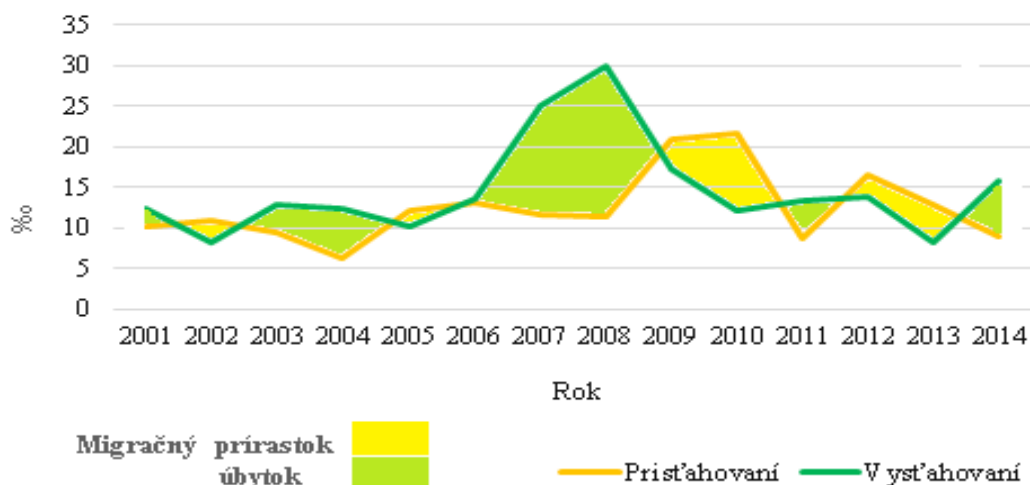
Tab. 9 - Vývoj vystaňovaných z obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Veľké Lovce	abs.	26	17	27	26	21	28	52	60	34	24	26	27	16	
	‰	12,43	8,08	12,84	12,42	10,11	13,45	25,11	29,78	17,27	12,09	13,31	13,88	8,24	
ZO	abs.	199	221	238	183	220	242	241	259	157	199	190	179	197	
	‰	13,27	14,95	16,20	12,50	15,13	16,73	16,81	18,21	11,11	14,05	13,61	12,90	14,30	
okr. NZ	‰	6,10	6,69	6,33	6,15	6,06	6,71	6,83	7,31	5,92	6,29	6,43	6,45	6,79	
NSK	‰	3,30	3,54	3,74	3,60	3,93	4,36	4,08	4,25	4,17	4,22	4,40	4,21	4,61	
SR	‰	0,19	0,26	0,22	0,30	0,35	0,32	0,34	0,32	0,37	0,35	0,35	0,37	0,51	

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *upravené autormi*

Hrubá miera emigrácie, prepočítaná na 1000 obyvateľov stredného stavu, dosiahla v roku 2014 hodnotu 15,63 ‰, ktorá bola nižšia ako v Združení obcí Termál (18,07 ‰) ale podstatne vyššia ako v okrese Nové Zámky (8,08 ‰), NSK (4,99 ‰) a SR (0,67 ‰).

Graf 4 - Vývoj migračného pohybu obyvateľov obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Výsledným pohybom medzi imigráciou a emigráciou je migračné saldo, ktoré ak nadobúda kladnú hodnotu, poukazuje na migračný prírastok. Ak emigrácia prevyšuje imigráciu, migračné saldo je záporné a nastáva migračný úbytok obyvateľov, čo je charakteristické i pre obec Veľké Lovce (graf 4, tab. 10). Za obdobie rokov 2001 - 2014 sa z obce odsťahovalo o 63 obyvateľov viac ako sa do obce prisťahovalo. Pozitívne migračné saldo v obci bolo zaznamenané vo viacerých rokoch, ale maximálnu hodnotu dosiahlo v roku 2010. V roku 2014 bol opäť migračný úbytok obyvateľov obce (-13 obyvateľov).

V porovnaní so Združením obcí Termál, okresom Nové Zámky, NSK a SR mala obec Veľké Lovce v r. 2014 negatívnejší vývoj (tab. 10).

Tab. 10 - Vývoj migračného prírastku resp. úbytku obyvateľov obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Veľké Lovce	abs	-5	6	-7	-13	4	-1	-28	-37	7	19	-9	5	9	
	%	2,39	2,85	3,33	6,21	1,93	0,48	-13,52	-18,36	3,56	9,57	4,61	2,57	4,64	
ZO Termál	abs	4	8	-12	15	-14	-3	-11	51	69	57	19	-5	-3	
	%	0,27	0,54	0,82	1,02	0,96	0,21	-0,77	3,59	4,88	4,03	1,36	0,36	0,22	

okr. NZ	%	0,38	0,13	0,94	1,13	1,54	0,45	0,97	0,75	0,83	0,03	0,17	0,17	0,50
NSK	%	0,64	0,92	1,03	1,79	1,38	1,10	2,04	1,66	0,56	0,56	0,23	0,75	0,03
SR	%	0,19	0,17	0,26	0,53	0,63	0,72	1,26	1,31	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Na základe vyššie prezentovaných indikátorov možno uskutočniť bilanciu celkovej mobility obyvateľov obce, ktorá je charakteristická celkovým úbytkom obyvateľov (173 obyvateľov počas r. 2001 - 2014). Ako vidieť z grafu 5 a tab. 11, najvyšší celkový úbytok obyvateľov bol zaznamenaný v rokoch 2007 a prehĺbený v roku 2008. Ostatné obdobia sú charakteristické kolísavým vývojom.

Celkový úbytok obyvateľov dosiahol v r. 2014 hodnotu -12,51 %. Tento úbytok je negatívnejší ako sú priemerné hodnoty Mikroregiónu Termál (-8,45 %), okresu Nové Zámky (-4,54 %), NSK (-2,54 %) a SR (1,00 %).

Tab. 11 - Vývoj celkového prírastku resp. úbytku obyvateľov obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok												
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Veľké Lovce	abs.	-9	1	-9	-20	7	-5	-44	-49	-7	3	-12	0	-5
	%	-4,30	0,48	-4,28	-9,55	3,37	-2,40	-21,25	-24,32	-3,56	1,51	-6,14	0,00	-2,58
ZO Termál	abs.	-108	-61	-89	-73	-115	-85	-124	-75	-40	-46	-71	-100	-116
	%	-7,20	-4,13	-6,06	-4,99	-7,91	-5,87	-8,65	-5,27	-2,83	-3,25	-5,09	-7,20	-8,42
okr. NZ	%	-4,52	-3,04	-3,41	-3,59	-3,55	-3,85	-4,19	-3,37	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20
NSK	%	-3,08	-2,76	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50
SR	%	-0,16	-0,13	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Súčasná veková štruktúra neumožňuje obci rásť z vnútorných zdrojov, a preto je potrebné vytvárať podmienky pre udržanie mladého obyvateľstva a tiež vytvoriť podmienky pre podporu imigrácie do obce.

Vývoj počtu obyvateľov ovplyvňujú i ďalšie demografické javy ako sobášnosť a rozvodovosť. Sobášnosť je v obci pozitívny jav, smerujúci k založeniu rodiny. V obci je pomerne nízka (tab. 12), čo je odrazom nízkeho počtu mladých ľudí a staršej vekovej štruktúry obyvateľov, ako i trendov, ktoré nastúpili v slovenskej populácii. Maximálny počet sobášov bol v rokoch 2014, 2006 a 2001, kedy sa zosobášilo 10 až 11 dvojíc (tab. 12).

Rozvodovosť, ktorá vedie k rozpadu rodiny, v obci nie je vysoká (tab. 13). Dosahuje podpriemerné hodnoty Združenia obcí Termál, okresu Nové Zámky, NSK a SR. Počet rozvodov v obci sa pohybuje v rozpätí 0-7 (tab. 13), čo je pozitívne pri súčasnej sobášnosti.

Graf 5 - Vývoj základných ukazovateľov pohybu obyvateľstva v obci Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Tab. 12 - Vývoj počtu sobášov obyvateľov obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Veľké Lovce	abs.	10	7	3	6	5	10	5	4	6	4	8	8	3	
	%	5,22	4,73	3,33	1,43	2,87	2,41	4,8	2,41	1,99	3,05	2,01	4,1	4,11	
ZO Termál	abs.	56	45	47	52	40	58	50	53	58	53	54	52	54	
	%	3,76	3,04	3,2	3,55	2,75	4,01	3,49	3,73	4,1	3,74	3,87	3,75	3,92	
okr. NZ	%	4,25	3,87	4,07	4,43	4,26	4,18	4,35	4,7	4,0	3,87	4,07	4,04	4,42	
NSK	%	4,28	4,3	4,29	4,64	4,44	4,32	4,63	4,74	4,37	4,1	4,23	4,25	4,37	
SR	%	4,4	4,66	4,83	5,18	4,85	4,81	5,09	5,24	4,87	4,68	4,75	4,81	4,71	

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Tab. 13 - Vývoj rozvodovosti obyvateľov obce Veľké Lovce v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	
Veľké Lovce	abs.	0	2	3	3	1	3	7	7	2	2	6	3	3	
	%	0	0,95	1,43	1,43	0,48	1,44	3,38	3,47	1,02	1,01	3,07	1,54	1,55	
ZO Termál	abs.	9	15	13	24	14	21	33	27	20	14	29	22	21	
	%	0,6	1,01	0,89	1,64	0,96	1,45	2,3	1,9	1,41	0,99	2,08	1,58	1,52	
okr. NZ	%	2,13	2,53	1,93	2,5	2,42	2,5	2,46	2,54	2,7	2,39	2,38	2,04	2,28	
NSK	%	1,99	2,37	2,36	2,37	2,33	2,44	2,41	2,52	2,54	2,31	2,21	2,18	2,23	
SR	%	1,82	2,04	1,99	2,02	2,15	2,36	2,26	2,35	2,34	2,21	2,06	2,03	2,02	

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

1.1.4.3 Štruktúry obyvateľstva

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia (tab. 1, graf 6) mierne prevládajú ženy, ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 50,83 % (r. 2014). V roku 2014 bol počet žien 975. Ženy dominujú najmä vo vyšších vekových kategóriách, pretože sa dožívajú vyššieho veku ako muži. Index feminity, udávajúci koľko žien pripadá na 1000 mužov, dosahuje hodnotu 1033.

Graf 6 - Štruktúra obyvateľstva obce Veľké Lovce (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Pri demografickej charakteristike obyvateľstva je dôležité sledovať jeho vekovú štruktúru, ktorá zohráva významnú úlohu pri tvorbe pracovných zdrojov ako i pri obnove populácie. Štruktúra obyvateľstva podľa reprodukcie je tvorená tromi základnými skupinami. Prvá skupina je tvorená predreprodukčným vekom, do ktorej sú zahrnuté deti do 14 rokov, ktoré sa na populácii obce podieľajú 14,55 %. Reprodukčnú skupinu (15-49-roční) tvorí viac ako polovica obyvateľov (50,68 %). Viac ako jedna tretina obyvateľov (34,78 %) je obyvateľstvo poreprodukčného veku (50 a viac rokov). Porovnanie dvoch zložiek populácie – predreprodukčnej a poreprodukčnej umožňuje určiť typ populácie, ktorý je regresívny. Tento typ nedokáže zabezpečiť v súčasnosti ani v budúcnosti jednoduchú reprodukciu, ktorá by stabilizovala populáciu z vlastných zdrojov, čo sa prejavuje aj v negatívnom prirodzenom prírastku. Z hľadiska reprodukcie má obec výhodnejšiu vekovú štruktúru ako má Združenie obcí Termál, okres Nové Zámky, NSK a približne rovnakú ako má Slovensko.

Tab. 14 - Veková štruktúra obyvateľov obce Veľké Lovce podľa reprodukcie (r. 2014)

Územie	Predreprodukčný vek (0-14 rokov)		Reprodukčný vek (15-49 rokov)		Poreprodukčný vek (50 a viac rokov)
	abs.	%	abs.	%	abs.
Veľké Lovce	279	14,55	972	50,68	667
ZO Termál	1687	12,40	6637	48,79	5280
okr. NZ	18154	12,76	70163	49,30	142317
NSK	91506	13,36	340861	49,77	5421349
SR	83018 1	15,31	2726898	50,30	1864270

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *upravené autormi*

Druhým typom štruktúry obyvateľstva podľa veku je štruktúra podľa produktivity (tab. 15 a graf 7). Najpočetnejšia skupina obyvateľstva v tejto štruktúre je obyvateľstvo v produktívnom veku (15 - 64-roční), ktorá sa na populácii podieľa až 69,45 %. Predproduktívnu zložku obyvateľstva tvoria deti od 0 do 14 rokov, ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 14,55 %. Obyvateľstvo v poproduktívnom veku (65 a viac rokov) dosahuje podiel v populácii 16,01 %. Vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku a nižší podiel obyvateľov v poproduktívnom veku oproti predproduktívnemu veku poukazuje na nižší proces starnutia, ktorý sa bude ďalej prehlbovať.

Tab. 15 - Veková štruktúra obyvateľov obce Veľké Lovce podľa produktivity (r. 2014)

Územie	Predproduktívny vek (0-14 rokov)		Produktívny vek (15-64 rokov)		Poproduktívny vek (65 a viac rokov)
	abs.	%	abs.	%	abs.
Veľké Lovce	279	14,55	1332	69,45	307
ZO Termal	1687	12,40	9404	69,13	2513
okr. NZ	18154	12,76	101661	71,43	22502
NSK	91506	13,36	489153	71,42	104263
SR	830181	15,31	3834289	70,73	756879

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Graf 7 - Veková štruktúra obyvateľstva obce Veľké Lovce podľa produktivity (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Pri charakteristike obyvateľstva je možné sledovať aj ďalšie vybrané demografické ukazovatele (tab. 16).

Tab. 16 - Vybrané demografické ukazovatele obce Veľké Lovce (r. 2014)

Územie	Index starnutia v %	Index ekonomického zaťaženia v %	Index ekonomickej závislosti mladých ľudí v %
Veľké Lovce	110,04	43,99	20,95
MT spolu	106,46	44,66	17,94
okr. NZ	123,95	39,99	17,86
NSK	113,94	40,02	18,71
SR	91,17	41,39	21,65

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *upravené autormi*

Index starnutia charakterizuje pomer počtu osôb poproduktívneho veku pripadajúcich na 100 obyvateľov 0-14-ročných. V obci Veľké Lovce pripadá 110 obyvateľov poproduktívneho veku na 100 obyvateľov predproduktívneho veku, čo poukazuje na staršiu populáciu obce ako má Združenie obcí Termál (106,46 %) a SR (91,17 %), ale mladšiu ako má okres Nové Zámky (123,95 %) a Nitriansky samosprávny kraj (113,94 %).

Ďalším ukazovateľom populácie je index ekonomického zaťaženia, vyjadrujúci pomer obyvateľstva predproduktívneho a poproduktívneho veku k obyvateľstvu v produktívnom veku, ktorý má v obci hodnotu 43,99 %. Index dosahuje približnú hodnotu ako má Združenie obcí Termál (44,66 %). V ostatných porovnávacích úrovniach (okres, kraj, Slovensko) dosahuje vyššie priemerné hodnoty.

Výstižným demografickým ukazovateľom je aj index ekonomickej závislosti mladých ľudí daný pomerom predproduktívneho veku k produktívnemu veku, ktorý dosahuje v obci hodnotu 20,95 %, ktorá je nižšia ako slovenský priemer (21,65 %) a vyššia ako okresný (17,86 %) a krajský priemer (18,71 %), ako aj priemer Združenia obcí Termál (17,94 %).

Procesy reprodukcie obyvateľstva ovplyvňuje veková štruktúra obyvateľstva, ktorá zároveň určuje potenciál pracovných síl. Znižovanie podielu obyvateľstva v predproduktívnom veku vedie k spomaleniu reprodukcie obyvateľstva a tým aj pracovnej sily. K zlepšeniu populačnej štruktúry obyvateľstva, najmä k zvýšeniu základne predreprodukčného veku, môže viesť hospodársky rozvoj obce.

Uplatnenie obyvateľov sa trhu práce stále viac ovplyvňuje jeho vzdelanie. Z tohto pohľadu je pre rozvoj obce potrebné poznať štruktúru obyvateľstva podľa vzdelania. V populácii obce dominuje sekundárne vzdelanie, ktoré má dosiahnuté viac ako polovica obyvateľov (48,90 %). Najviac obyvateľov má ukončené stredné odborné vzdelanie s maturitou. Na vyššie dosiahnutom vzdelaní obyvateľov obce sa podieľa 17,39 % (graf 8, tab. 17). Významné postavenie má i učňovské vzdelanie bez maturity (14,78 %) a stredné odborné vzdelanie s maturitou (10,28 %). Terciárne alebo vysokoškolské vzdelanie je charakteristické pre 7,26 % populácie obce. Bez školského vzdelania je 14,58 % obyvateľov obce, pričom ide o deti predškolského veku, žiakov a študentov všetkých typov škôl v štádiu vzdelávania. Pri sčítaní ľudu, domov a bytov bolo nezistené vzdelanie u 2,15 % z obyvateľov obce.

Graf 8 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Veľké Lovce (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *upravené autormi*

Z hľadiska národnostnej štruktúry má obec pestrejšiu skladbu ako okolité obce (tab. 18).

Tab. 18 - Národnostná štruktúra obyvateľov obce Veľké Lovce (r. 2001 a 2011)

Rok	N								
	slovenská		maďarská		česká		rómska		iná a nezistená
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.
2001	1815	85,57	209	9,85	11	0,52	85	4,01	1
2011	1638	83,79	175	8,95	3	0,15	49	2,51	90

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Tab. 17 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Veľké Lovce (r. 2011)

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie	
		muži	ženy
Primárne		210	320
Základné		210	320
Sekundárne		524	432
Učňovské (bez maturity)		190	99
Stredné odborné (bez maturity)		129	72
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		20	32
Úplné stredné odborné (s maturitou)		167	173
Úplné stredné všeobecné		13	43
Vyššie odborné vzdelanie		5	13
Terciárne		59	83
Vysokoškolské bakalárske		13	25
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		43	56
Vysokoškolské doktorandské		3	2
Vysokoškolské spolu		59	83
Študijný odbor	prírodné vedy	3	6
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	7	4
	technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	5	4
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	9	5
	zdravotníctvo	4	3
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	16	26
	spoloč. vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	12	32
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1	0
	nezistený	2	3
Bez školského vzdelania		149	136
Nezistené		22	20
Spolu		964	991

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

V obci je početnejšia maďarská národnosť, ktorá sa na populácii obce podieľa 8,95 %. Takmer 86 % obyvateľov je slovenskej národnosti (tab. 18). K rómskej národnosti sa hlásilo 49 obyvateľov obce, pričom Rómovia sa pri udávaní národnosti častokrát prikláňajú k národnosti majority. Minority (Česi, Poliaci, Moravania) sú zastúpení podielom 0,15 %. Vysoký podiel nezistenej národnosti, až 4,60 % obyvateľov obce, poukazuje na možné vyššie zastúpenie jednotlivých národností v obci.

Národnostná štruktúra je v úzkom vzťahu s religióznou štruktúrou. Ako vidieť z tab. 19, v obci prevláda rímskokatolícke vyznanie, ku ktorému sa hlási 80,31 % populácie obce. Reformovaná kresťanská cirkev je zastúpená 9,31 %. Evanjelickú vieru augsburského vyznania vyznáva 0,61 % obyvateľov. Rozdiel medzi pomerom vierovyznaní v roku 2011 a 2001 môže byť aj výsledkom nezisteného vierovyznania až u 6,24 % obyvateľov obce.

Tab. 19 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Veľké Lovce (r. 2001 a 2011)

Rok	Vierovyznanie		Evanjelická cirkev augsburského vyznania		Reformovaná kresťanská cirkev		Ostatné a nezistené		Bez vyznania
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
	2001	1799	84,54	7	0,33	218	10,24	10	
2011	1 570	80,31	12	0,61	182	9,31	122	6,24	69

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

1.1.5 EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA

1.1.5.1 Štruktúra využitia pôdneho fondu

Základným prírodným zdrojom každého územia je pôda. Vo využití pôdneho fondu obce Veľké Lovce dominuje poľnohospodárska pôda, ktorá zaberá plochu 1517,38 ha tzn. 58,71 % plochy obce. Z toho na ornú pôdu pripadá 87,53 %. Trvalé trávnaté porasty zaberajú plochu 34,42 ha. Štruktúru využitia pôdneho fondu dopĺňajú vinice s plochou 114,64 ha, na ktoré pripadá 7,55 % poľnohospodárskej pôdy. Záhrady zaberajú plochu 39,76 ha.

Graf 9 - Využitie pôdneho fondu obce Veľké Lovce (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Nepoľnohospodárska pôda má plochu 1067,22 ha. Jej dominantná časť je lesná pôda, ktorá zaberá 895,61 ha tzn. 34,65 % z plochy obce. Krajinu obce spestrujú aj vodné plochy (22,30 ha). Zastavaná plocha sa postupne rozširuje pre potreby individuálnej bytovej výstavby a v súčasnosti ju tvorí 128,29 ha.

Ostatné plochy predstavujú 21,02 ha (tab. 20, graf 9).

Tab. 20 - Štruktúra pôdneho fondu obce Veľké Lovce (r. 2005 a 2014)

Formy využitia pôdneho fondu	Rozloha (v ha)
	r. 2005
poľnohospodárska pôda	1 518,76
z toho:	
- orná pôda	1 339,20
- vinice	104,16
- záhrady	40,9
- ovocné sady	0,33
- trvalé trávnaté porasty	34,17
lesné plochy	895,61
zastavané plochy	125,65
vodné plochy	22,78
ostatné plochy	21,79
Spolu	2 584,59

Zdroj: ŠÚ SR, 2015

1.1.5.2 Trh práce

Poznanie situácie na trhu práce patrí k základným faktorom rozvoja územia. Podľa výsledkov posledného sčítania ľudu v r. 2011 bolo v obci evidovaných 928 ekonomicky aktívnych obyvateľov (EAO), čo predstavuje 65,4 % obyvateľov produktívneho veku. Počet EAO sa oproti roku 2001 znížil o 88 osôb. Vyššou ekonomickou aktivitou sa vyznačujú muži, ktorí dosahujú podiel 72,2 %, ženy dosahujú nižší podiel len 62,00 %. Dominantná časť obyvateľov každodenne odchádza za pracovnou príležitosťou hlavne do okolitých miest. Za prácou mimo obec odchádza 676 osôb, tzn. 73,17 % z EAO, najmä do mesta Nové Zámky a Šurany. Základné ukazovatele EAO obce sú uvedené v tab. 21 a grafe 10.

Tab. 21 - Základné ukazovatele EAO obce Veľké Lovce (r. 2001 a 2011)

Rok	EAO (počet osôb)	EAO/100 obyv.	odchádzka do zamestnania (počet osôb)	odchádzka/100 EAO
2001	1016	47,9	437	43,01
2011	928	47,47	676	73,17

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Graf 10 - Základné ukazovatele EAO obce Veľké Lovce (r. 2001 a 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, *spracované autormi*

V štruktúre EAO podľa spoločenskej skupiny majú primárne postavenie zamestnanci, ktorých podiel na EAO dosiahol 65,41 %. Štruktúru spoločenských skupín dopĺňajú podnikatelia a členovia produkčných družstiev. Podnikatelia v rozvoji obce nadobúdajú stále významnejšie miesto. Postavenie v zamestnaní nebolo zistené pri sčítaní ľudu v roku 2011 až u 23,10 % obyvateľov, čo môže skresľovať predchádzajúce hodnoty. Podľa výsledkov sčítania

obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 bývalo v obci 106 podnikateľov. Ich počet v roku 2014 sa zmenil na 100.

Tab. 22 - EAO obce Veľké Lovce podľa spoločenskej skupiny (r. 2011)

Územie	Postavenie v zamestnaní		podnikatelia			členovia družstiev		vypomáhajúci členovia domác. pod.		ostatní a nezistní spolu
	abs.	%	so zamestnancami	bez zamestnancov	spolu %	abs.	%	abs.	%	abs.
	Veľké Lovce	607	65,41	21	85	11,42	1	0,11	0	0
ZO Termál	4 613	71,71	131	558	10,71	49	0,76	11	0	1071

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

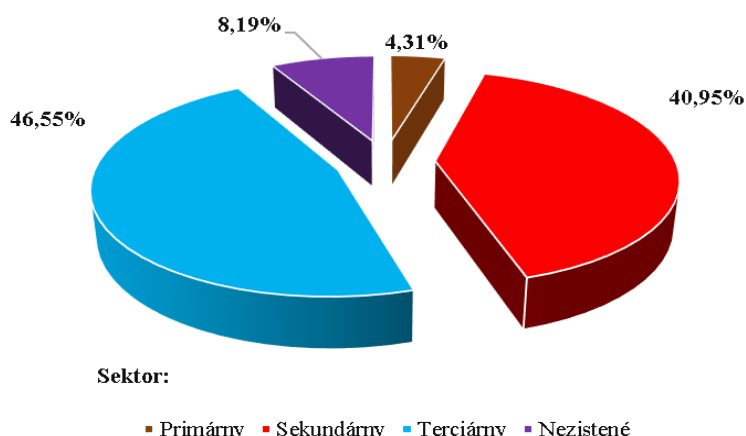
V štruktúre EAO podľa sektorov hospodárstva (tab. 23, graf 11) má primárne postavenie terciárny sektor (46,55%). V sekundárnom sektore pracuje 40,95 % EAO obce. Primárny sektor je zastúpený len 8,19 %. Vysoký je podiel EAO bez udania aktivity, ktorý dosahuje 4,31%.

Tab. 23 - EAO obce Veľké Lovce podľa sektorov hospodárstva (r. 2011)

Územie	Primárny sektor	Sekundárny sektor	Terciárny sektor	EAO bez udania	Spolu
Veľké Lovce	65	361	332	258	1016
ZO Termál	719	2042	2664	1148	6573

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Graf 11 - EAO obce Veľké Lovce podľa sektorov hospodárstva (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, *spracovali autori*

Ako vidieť z tab. 24, v odvetvovej štruktúre hospodárstva EAO má dominantné postavenie priemysel a stavebníctvo. Priemyselná aktivita sa na EAO podieľa 25,65 % a stavebníctvo 15,30 %. V priemysle obyvatelia obce pracujú hlavne v odboroch strojárskeho a elektrotechnického priemyslu. Takmer 70,59 % EAO odchádzalo za prácou mimo obec trvalého bydliska do okolitých miest.

Z nevýrobných aktivít najvyššie podiely zamestnancov na EAO majú maloobchodné služby (7,22 %), vzdelávacie aktivity (5,50 %) a zamestnanie vo verejnej správe (5,06 %). Na poľnohospodárstvo, ktoré je tradičným odvetvím hospodárstva pripadá 4,09 %.

Tab. 24 - EAO obce Veľké Lovce podľa odvetví hospodárstva (r. 2011)

Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby		
	muži	ženy	spolu
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	23	12	35
Lesníctvo a ťažba dreva	2	1	3
Dobývanie kovových rúd	1	1	2
Výroba potravín	7	13	20
Výroba nápojov	2	5	7
Výroba textilu	2	1	3
Výroba odevov	4	8	12
Výroba kože a kožených výrobkov	0	5	5
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	12	1	13
Výroba papiera a papierových výrobkov	0	1	1
Tlač a reprodukcia záznamových médií	1	1	2
Výroba chemikálií a chemických produktov	0	1	1
Výroba výrobkov z gumených a plastových materiálov	10	15	25
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	4	4	8
Výroba a spracovanie kovov	4	2	6
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	14	5	19
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	1	7	8

Výroba elektrických zariadení	11	18	29
Výroba strojov a zariadení i. n.	10	4	14
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívosov	22	15	37
Výroba nábytku	1	1	2
Iná výroba	1	2	3
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	1	2	3
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	5	4	9
Zber, úprava a dodávka vody	3	0	3
Čistenie a odvod odpadových vôd	3	1	4
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	2	1	3
Ozdravovacie činnosti a ostatné činnosti nakladania s odpadom	1	0	1
Výstavba budov	30	0	30
Inžinierske stavby	27	2	29
Špecializované stavebné práce	73	10	83
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motor. vozidiel a motocyklov	3	2	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	19	20	39
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	25	42	67
Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby		
	muži	ženy	spolu
Pozemná doprava a doprava potrubím	19	5	24
Skladové a pomocné činnosti v doprave	12	2	14
Poštové služby a služby kuriérov	3	6	9
Ubytovanie	3	9	12
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	22	13	35
Nakladateľské činnosti	1	2	3
Telekomunikácie	3	0	3
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	4	1	5
Informačné služby	0	1	1
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	4	6
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	1	2	3
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	2	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	3	3	6
Právne a účtovnícke činnosti	2	5	7
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	6	6	12
Architektonické a inžinierske činnosti; technické testovanie a analýzy	5	2	7
Reklama a prieskum trhu	1	1	2
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	1	1	2
Sprostredkovanie práce	2	3	5
Bezpečnostné a pátracie služby	0	2	2
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	1	2	3
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	3	1	4
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	23	24	47
Vzdelávanie	17	34	51
Zdravotníctvo	8	23	31
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	1	3

Sociálna práca bez ubytovania	0	3	3
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	0	2	2
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	2	3
Činnosti členských organizácií	2	3	5
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	4	0	4
Ostatné osobné služby	1	3	4
Nezistené	35	41	76
Spolu	511	417	928

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Významným a tradičným odvetvím **hospodárstva** je v obci poľnohospodárstvo, ktorého význam je opodstatnený pri zachovaní ekonomickej stability obce. Rastlinná a živočíšna výroba sa realizuje najmä u samostatne hospodáriacich roľníkov. V západnej časti obce je poľnohospodársky dvor využívaný pre chov ošípaných samostatne hospodáriacim roľníkom. Súčasťou hospodárskeho dvora sú tiež sklady rastlinnej výroby. Poľnohospodársku výrobu spestruje pestovanie hrozna v juhozápadnej časti obce, ktoré je z väčšej časti spracovávané spoločnosťou *Predium, s. r.o. Bratislava, prevádzka Veľké Lovce*. Priemyselnú výrobu zastupuje *Rolnícky Mlyn, s.r.o. Veľké Lovce*, ktorého výrobným zameraním je mletie obilia a výroba vysoko kvalitnej múky. Firma *AAA ZIMKLIMA* patrí k najväčším zamestnávateľom v obci (12 zamestnancov) a výrobne je zameraná na výrobu kovových výrobkov pre klimatizačné zariadenia a vzduchotechniku.

Rozvoj obce ovplyvňuje aj podnikateľská činnosť jej obyvateľov, ktorá ponúka pracovné príležitosti vo viacerých oblastiach hospodárstva (tab. 25). Na území obce podniká viacero podnikateľských subjektov, prevažne na základe živnostenského oprávnenia (listu). Väčšina podnikateľských aktivít prebieha v rámci terciárneho sektora s výrazným zastúpením maloobchodných služieb, reštauračných a pohostinských služieb ako aj drobných remeselných prác ako sú napr. maliarske a natieračské práce, stolárske práce, klampiarske a zámočnicke práce a pod.

Tab. 25 - Vybrané pracovné príležitosti a podnikateľské subjekty v obci Veľké Lovce (r. 2014)

P.č.	Meno podnikateľského subjektu/živnostníka	Zameranie	Počet zamestnanc
1.	ROLNÍCKY MLYN, s.r.o. Veľké Lovce	mletie obilia a výroba múky	8
2.	Predium, s.r.o. Bratislava, prevádzka Veľké Lovce	pestovanie viniča	13
3.	COOP Jednota, SD Nové Zámky	predajňa potravín	6
4.	COOP Jednota, SD Nové Zámky	predajňa potravín	4
5.	SAD, a.s. Nové Zámky	osobná autobusová doprava	3
6.	Slovenská pošta, a.s. Bratislava, pobočka Veľké Lovce	poštové služby	3
7.	Lesy SR, š.p. B. Bystrica, odštep. z. Palárikovo	starostlivosť o lesy	1
8.	Pohostinstvo Veronika	pohostinské služby	2
9.	Pohostinstvo Júlia	pohostinské služby	2
10.	Vináreň Cabernet	pohostinské služby	2
11.	Šport Club	pohostinské služby	1

12.	Predajňa ROJA – drogéria, rozličný tovar	predajňa drogistického tovaru	1
13.	Drogéria, textil	predajňa drogist. a tex. tovaru	1
14.	Neštátne zdravotné stredisko, MUDr. L. Lendvay	zdravotnícke služby pre dospelých	2
15.	Neštátne zdravotné stredisko, MUDr. A. Mojáková	zdravotnícke služby pre deti	2
16.	Základná škola s materskou školou	výchova a vzdelávanie	10
17.	SHR - Ing. Galbavý František	rastlinná a živočíšna výroba	6
18.	SHR - Ciria František	rastlinná výroba	1
19.	SHR - Rapavý Stanislav	rastlinná a živočíšna výroba	1
20.	SHR - Janček Ladislav	rastlinná výroba	1
21.	SHR - Németh František	rastlinná výroba	1
22.	SHR - Némethová Eva	rastlinná výroba	1
23.	SHR – Kurcz František	pestovanie zeleniny	1
24.	Bujna Vojtech	počítač. služby, účtovníctvo	1
25.	Kuruc Štefan	pokrývačské práce	1
26.	Korpáš Jozef	prenájom montáž. plošiny, služby pre mesto, obec	1
27.	Horník Norbert	nákladná automob. doprava	1
28.	Ivan Bórik - Stolárstvo	výroba nábytku, okien a dverí	1
29.	Kuruc Ján	stavebné práce	1
30.	Pinteš František	montáž sadrokartónu	1
31.	Bugri Jaroslav	obkladačské práce	1
P.č.	Meno podnikateľského subjektu/živnostníka	Zameranie	Počet zamestnancov
32.	Hagan Jozef	murárske práce	1
33.	Chudiváni Ladislav	maliarske a natieračské práce	1
34.	Lenc Juraj	pomocné stavebné práce	1
35.	Haucke Dušan	pomocné stavebné práce	1
36.	ĽUDACAR	nepravid. autobus. doprava	1
37.	Otruba Ján	zváračské práce	1
38.	Mentel Jozef	karosárske a zväračské práce	1
39.	Bakošová Dana	účtovnícke práce	1
40.	Habrman Milan	stavebné práce	1
41.	Šášová Slavomíra	šitie konfekcie	1
42.	Šinko Jozef	stavebné práce	1
43.	Agh Štefan	zväračské práce	1
44.	Poláček Peter	zvärač. a zámočnicke práce	1
45.	Ing. Král František	reklamné agentúry	1
46.	Tinák Ľudovít	montáž a oprava el. zariadení	1
47.	Kováč Marek	omietkarské práce	1
48.	Ševčík František	klampiarske práce	1
49.	Horváth Štefan	izolačné práce	1
50.	Habrman Anton	stavebné a inštalačné práce	1
51.	AAA ZIMKLÍMA	výroba kov. výrobkov pre klimatiz. zariadenia a	12

		vzduchotechniku	
52.	Debrecení Miloš	zváračské práce	1
53.	Ing. Pintérová Beáta	účtovné poradenstvo	1
54.	Ing. Sallai Vojtech	oprava domácich spotrebičov	1
55.	FERMONT	klampiarske práce	1
56.	Tóth Anton	zámočnicke práce	1
57.	Kečkész Marek	stolárske služby	1
58.	Tinák František	murárske práce	1
59.	Otruba Ľubomír	inštalácia a oprava el. strojov	1
60.	Kuruc Cyril	murárske práce	1
61.	Ing. Baková Terézia	vedenie účtovníctva	1
62.	Rampáček František	demolácie a zemné práce	1
63.	Záhumenský Silvester	stavebné a izolačné práce	1
64.	Sklenár František	kladenie zámkovej dlažby	1
65.	Mgr. Bujnová Lucia	vyučovanie cudzích jazykov	1
66.	Rapavý Dušan	zatepl'ovacie práce	1
67.	Jakuš Ján	pomocné stavebné práce	1
68.	Varga Boris	obsluha vežových žeriavov	1
69.	Regás Jozef	obkladačské práce	1
70.	Štrba Peter	vývoz kalov a žúmp	3
71.	Ďurina Roman	stavebné práce	1
72.	Peter Štrba – ŠTRBA COMPANY	informačné technológie	1
73.	Pintér Stanislav	stavebné práce	1
74.	P.S.M.	pohrebné služby	1
75.	Jogimoto Veľké Lovce	online predaj náhradných dielov, oprava automobilov a motoriek	1
76.	Obecný úrad Veľké Lovce	starostlivosť o všestranný rozvoj obce a potreby obyv.	15
77.	Blanco M&M, s.r.o.	pranie a chemické čistenie tex. a kožušinových výrobkov	4
P.č.	Meno podnikateľského subjektu/živnostníka	Zameranie	Počet zamestnanc
78.	Dominik Habrman	špecializované sprostredkovanie obchodu s in. špecifickým tovarom	1
79.	Dušan Hospodár - Prameň	ostatný maloobchod v nešpecializovaných predajniach	1
80.	Dušan Karvai	demolácia	1
81.	Filip Mihók	ostatné účelové stravovanie	1
82.	Gabriel Tóth - VEGA	výroba výrobkov z plastu pre staveb.	1
83.	Milan Petrička - PECHO	ostatný maloobchod s novým tovarom v špecial. predajniach	1
84.	Ing. Marek Krasňan	počítačové služby, meranie, analýzy a testovanie	1
85.	Ján Otruba	obrábanie	1
86.	Rozália Mihóková	ostatný maloobchod mimo	1

		predajní, stánkov a trhov	
87.	Mgr. Anna Števlíková	služby pohostinstiev	1
88.	Eudovít Tinák	elektrická inštalácia	1
89.	akad. sochár Jozef Kliský	umenie a výroba drevárskych výrobkov	1
90.	Terézia Tóthová	ostatný maloobchod v nešpecial. predajniach	1
91.	Ján Habrman	inštalácia kanalizačných, výhrev. a klimat. zariadení	1
92.	Ing. František Krasňan, PhD.	poradenské služby v oblasti podnikania a riadenia	1
93.	Marialux, s.r.o.	poskytovanie služieb v oblasti svetelnej techniky	1
94.	BIO energie, s.r.o.	zber iného ako nebezpečného odpadu	4
95.	Andrej Cimer	zemné práce	1
96.	Mgr. Helena Števlíková – Maria Helen	výroba ostatného textilu	1
97.	Mgr. art. Jana Zanis	umelecké vzdelávanie	1
98.	Pálenica Veľké Lovce	pestovateľské spracovanie ovocia	1

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

V štruktúre EAO významnú zložku tvoria nezamestnaní. V roku 2014 bol počet nezamestnaných v obci 145 osôb, z čoho je 79 žien. V nezamestnanosti má významný podiel dlhodobá nezamestnanosť, ktorá dosahuje 60,00 % z celkovej nezamestnanosti. V rámci dlhohodobej nezamestnanosti je kritická nezamestnanosť dlhšia ako 24 mesiacov, pri ktorej obyvateľstvo stráca možnosť zamestnať sa. Tento typ vytvára takmer tri štvrtiny (72,41 %) dlhodobo nezamestnaných a sú ňou postihnuté najmä staršie vekové ročníky (tab. 26).

Tab. 26 - Nezamestnanosť v obci Veľké Lovce podľa dĺžky nezamestnanosti (r. 2014)

Územie	počet nezamestnaných	z toho ženy	Dĺžka nezamestnanosti v mesiacoch			
			0-6	7-12	13-24	25 a viac
Veľké Lovce	145	79	39	19	24	63
ZO Termál	774	428	282	156	138	198
okr. NZ	8814	4945	2584	1710	1587	2933

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, *upravené autormi*

Uchádzači o zamestnanie majú prevažne ukončené nižšie stredoškolské vzdelanie (bez maturity) a na celkovej nezamestnanosti dosahujú podiel 36,55 %. Úplné stredné odborné a základné vzdelanie majú približne rovnaké zastúpenie (tab. 27) a na celkovej nezamestnanosti sa podieľajú 47,58 %.

Tab. 27 - Nezamestnanosť v obci Veľké Lovce podľa vzdelania nezamestnaných (r. 2014)

Územie	N e z a m e s t n a n o s ť p o d l á v z d e l a n i a	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.
		Veľké Lovce	2	31	8	53	38	5
ZO Termál	2	144	10	307	214	22	18	
okr. NZ	97	1999	326	2855	2176	434	238	

Pozn.: 0 - Neukončené základné vzdelanie, 1 – Základné vzdelanie, 2 – Nižšie stredné odborné vzdelanie, 3 – Stredné odborné vzdelanie, 4 – Úplné stredné odborné vzdelanie, 5 – Úplné stredné všeobecné vzdelanie, 6 – Vyššie odborné vzdelanie, 7 – Vysokoškolské vzdelanie

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, *upravené autormi*

V štruktúre nezamestnaných podľa veku sú významní uchádzači o zamestnanie vo vekovej kategórii 20 - 24-roční, ktorá sa viaže hlavne na absolventov stredných škôl a veková kategória 55 - 59-ročných obyvateľov preddôchodkového veku, ktorí sa ťažko uplatňujú na trhu práce (tab. 28).

Tab. 28 - Nezamestnanosť v obci Veľké Lovce podľa veku nezamestnaných (r. 2014)

Územie		< 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54
Veľké Lovce	3	21	14	13	16	19	17	14	23

ZO Termal	20	119	91	77	77	94	94	87	102
okr. NZ	231	1146	981	877	1080	990	959	1118	1295

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, *upravené autormi*

1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce

Úlohou samosprávy je predovšetkým plniť samosprávne funkcie vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení a ďalších prenesených kompetencií v rámci verejnej správy. Zohráva nezastupiteľnú úlohu v rozvoji obce. Na ekonomickom rozvoji obce sa podieľa miestna samospráva okrem riadenia i prostredníctvom využívania jej majetku a disponibilných finančných prostriedkov. Na rozvoj obce môžu prostredníctvom finančných tokov vplývať aj združenia alebo nadácie ako súčasť nevládneho sektoru, ich podiel je však na ekonomickom rozvoji obce minimálny. Vývoj rozpočtu obce zobrazuje tab. 29.

Tab. 29 - Vývoj rozpočtu obce Veľké Lovce v EUR v období rokov 2006 - 2014

Rozpočet	Rok							
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Príjmy	1 125 506	671 214	716 292	808 061	1 131 324	1 209 593	854 980	767 047
Výdavky	1 080 428	597 657	558 289	781 979	1 348 451	1 247 943	762 737	773 854
Hospodársky výsledok	45 078	73 557	158 003	26 082	-217 127	-38 350	92 243	-6 807

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

Celkový objem finančných prostriedkov, ktorými disponuje obec predstavuje 831 418 EUR (r. 2014). Z týchto prostriedkov musí obec zabezpečovať všetky samosprávne úlohy, ktoré jej vyplývajú zo zákona o obecnom zriadení, ako aj rozvojové programy. Hodnota majetku obce v r. 2014 dosiahla 4 799 593,37 EUR. Ako vidieť z tab. 29, obec dosahovala kladné ale i záporné hospodárske výsledky.

Príjmy obce v roku 2014 dosiahli 831 418 EUR (tab. 30). Táto hodnota bola vytvorená zo 47,50 % z ostatných príjmov. Významný podiel vytvorili i výnosy z daní príjmu fyzických osôb (43,02 %). Miestne dane sa podieľali na príjmoch len 8,12 % a výnosy z majetku obce boli najnižšie a predstavovali 1,36 %. Z hľadiska finančnej sily, ktorá je vyjadrená celkovými príjmami obce v prepočte na jedného obyvateľa, disponovala obec sumou 425,27 EUR.

Tab. 30 - Štruktúra rozpočtových príjmov obce Veľké Lovce v období rokov 2006 - 2014

Štruktúra rozpočtových príjmov v EUR	Rok							
	r. 2006	r. 2007	r. 2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r. 2013
Príjmy:								
A. Miestne dane a poplatky	60 015	61 475	65 757	64 745	63 062	66 072	63 941	68 022
B. Výnosy z majetku obce	9 294	11 419	10 390	10 226	10 337	20 655	10 875	10 355
C. Výnosy z dane príjmu FO	256 821	315 309	332 503	333 150	263 644	302 474	310 268	338 006
D. Ostatné príjmy	799 376	283 011	307 641	399 940	794 821	820 392	469 896	350 664
Príjmy spolu	1 125 506	671 214	716 292	808 061	1 131 324	1 209 593	854 980	767 047

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

Dominantná časť neinvestičných výdavkov smerovala na zabezpečenie činnosti školstva, kde obec vynaložila 55,31 %. Na druhom mieste v bežných výdavkoch bola vnútorná správa, kde smerovalo 19,63 %. Na zabezpečenie činnosti miestneho hospodárstva bolo vynaložených 11,51 % z celkových výdavkov. Do oblasti kultúry, športu a sociálnej oblasti bolo spolu vynaložených 13,55 % (tab. 31).

Tab. 31 - Štruktúra rozpočtových výdavkov obce Veľké Lovce v období rokov 2006 - 2014

Výdavky	Štruktúra rozpočtových výdavkov v EUR							
	r.2006	r. 2007	r.2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r.2013
A. Neinvestičné výdavky	465677	485229	550787	613852	696344	696271	663920	737259
Kultúra	15103	15136	21842	17532	24173	30510	20897	40006
Šport a TV	21775	24232	24563	26592	29919	30803	31342	39292
Sociálna oblasť	24729	25095	23900	23904	19436	18546	22799	27379
Miestne hospodárstvo	79599	65326	71699	66031	104081	116564	76968	98567
Vnútorná správa	85939	79632	91980	107143	112172	118846	117490	124595
Školstvo	238532	275808	316803	372650	379563	381002	394424	407420
B. Investičné výdavky	614751	112428	7502	168127	679107	551672	98817	36595
Školstvo	332338	64330	0	93000	422291	98538	11572	4949
Miestne hospodárstvo	266614	48098	1129	75127	256816	453134	72144	28159
Sociálna oblasť	0	0	2855	0	0	0	0	0
Vnútorná správa	15800	0	3519	0	0	0	12716	0
Šport	0	0	0	0	0	0	2385	3487
Výdavky spolu	1080428	597657	558289	781979	1348451	1247943	762737	773854

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

Okrem neinvestičných výdavkov mala obec i investičné výdavky, ktoré v roku 2014 smerovali do miestneho hospodárstva (tab. 31). V predchádzajúcich rokoch mala obec investičné výdavky aj v oblasti školstva, športu a vnútornej správy.

V rámci revitalizácie realizovala obec rekonštrukciu centrálnej zóny v rokoch 2010 a 2011, na ktorú bolo vynaložených 597 569 EUR. Zdroje financovania revitalizácie pochádzali z Európskej únie, štátneho rozpočtu a z vlastných zdrojov obce. Výdavky na revitalizáciu obce za roky 2010 a 2011 zobrazuje tab. 32.

Tab. 32 - Výdavky na revitalizáciu obce Veľké Lovce v období rokov 2006 - 2014

Rok	Názov aktivity	Náklady (v EUR)	Štruktúra zdrojov financovani a (v EUR)	
			EU	ŠR
2010	Rekonštrukcia centrálnej zóny	172001	108304,4	9669,56
2011	Rekonštrukcia centrálnej zóny	425568	361732,8	42556,8
Spolu		597569	470037,21	52226,36

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

1.1.6 INFRAŠTRUKTÚRA

1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra

Maloobchodná sieť poskytuje základné služby v maloobchodných zariadeniach. V obci je tvorená 3 predajňami potravín a rozličného tovaru, z toho sú dve predajne COOP Jednota, SD Nové Zámky a ďalšou je súkromná predajňa ROJA. Súbor predajní dopĺňajú predajňa textilného oblečenia (Terézia Tóthová) a predajňa drogistického tovaru. Maloobchodné služby spetrujú pohostinstvá - Pohostinstvo Veronika (kapacita 40 miest), Pohostinstvo Júlia (kapacita 40 miest), Občerstvenia Šport Club (kapacita 70 miest) a Vináreň Cabernet (kapacita 110 miest).

Zo školských a výchovných zariadení je v obci zriadená základná škola s materskou školou. Materskú školu navštevovalo v škol. r. 2005/2006 celkovo 24 detí, v škol. roku 2006/2007 sa ich počet zvýšil na 32 detí a v škol. roku 2014/2015 ich počet opäť mierne poklesol na 29 detí. Na výchovno-vzdelávacom procese sa zúčastňujú 3 pedagógovia. Základná škola mal v škol. roku 2005/2006 evidovaných 237 žiakov, ktorých počet v škol. roku 2006/2007 poklesol na 219 žiakov a v škol. roku 2014/2015 počet ďalej klesal na 151 žiakov. Na výchovno-vzdelávacom procese sa v základnej škole podieľajú 14 pedagógovia. Súčasťou školských zariadení je aj školský klub a školská jedáleň.

Sociálnu infraštruktúru obce dopĺňa zo zdravotníckych zariadení ambulancia všeobecného lekára a ambulancia detského lekára, ktoré poskytujú zdravotné služby a starostlivosť pre obyvateľov. Obidve ambulancie poskytujú obyvateľstvu služby 3-krát týždenne. Obec má tiež zriadenú opatrovateľskú službu.

Ubytovacie služby sú poskytované viacerými ubytovňami na súkromí.

Stravovacie služby ponúka v obci Vináreň Cabernet s kapacitou 110 miest. Pre potreby stravovania predovšetkým dôchodcov bola daná do prevádzky obecná kuchyňa, ktorá je zriadená v kultúrnom dome s kapacitou 50 miest.

Pre kultúrnu a záujmovú činnosť slúži kultúrny dom (kapacita 240 miest), v ktorom aktívne vyvíjajú svoju činnosť obyvatelia obce najmä klubovou činnosťou. V obci bolo tiež v r. 1996 zriadené Miestne múzeum Veľké Lovce a súkromné múzeum Dom ľudového bývania vo Veľkých Lovciach. Ku kultúrnym zariadeniam patrí i barokový rímsko-katolícky kostol z r. 1907 a kostol reformovanej cirkvi z r. 1882. Vybavenosť obce dopĺňajú 2 cintoríny s domom smútku.

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii viaceré športové zariadenia vo forme dvoch futbalových ihrísk, tenisových kurtov, športového areálu.

Z administratívnych zariadení je v obci umiestnený obecný úrad s matrikou a pošta.

1.1.4.2 Domový a bytový fond

Ponuka bývania a stav domového a bytového fondu sú rozhodujúcim faktorom rozvoja bývania. K základným funkciám vidieckych obcí patrí obytná funkcia, tvorená hlavne individuálnou bytovou výstavbou. V roku 2014 tvorilo domový fond obce Veľké Lovce 563 domov s 1-2 nadzemnými podlažiami, z ktorých je 94,14 % obývaných. Neobývaných domov je v obci 33 (r. 2014). Niekoľko domov je viditeľne zanedbaných, nakoľko nie sú vyriešené majetkovo – právne vzťahy alebo majitelia nemajú záujem o ich údržbu. Podľa SOBD v roku 2011 sa v obci Veľké Lovce nachádzalo spolu 679 bytov, z toho obývaných bolo 574 a neobývaných bolo 104 a pre 1 byt funkcia nebola zistená. Podľa obdobia výstavby sa v obci nachádzajú domy rôzneho veku. K najstarším domom patria domy postavené pred rokom

1919. Na celkovom počte bytov sa podieľajú 2,50 % (17 bytov). Ako vidieť z grafu 12, počet bytov postupne rástol a najviac bytov bolo postavených v desaťročí 1961 - 1970 v počte 134 bytov (19,73 %). Z obdobia rokov 1919,-,1961 je v obci 119 bytov, ktoré sa na bytovom fonde podieľajú 17,53 %. Po roku 1970 sa výstavba domového a bytového fondu znižovala. V nasledujúcom desaťročí bolo vystavaných o 8 bytov menej a v ďalšej dekáde o 32 bytov menej. V rokoch 1991-2000 výstavba bytov prudko poklesla, čo bolo spôsobené zmenou politicko-ekonomickej situácie, neistotou a objavením sa staronového fenoménu nezamestnanosti. Z tohto desaťročia je v obci cca 42 bytov. V ďalších dekádach bola výstavba bytov značne nižšia. U 125 bytov nebol zistený vek výstavby, čo predstavuje až 18,41 %. Tieto byty mohli byť vystavené v jednotlivých obdobiach v rôznom počte.

Graf 12 - Štruktúra domového fondu v obci Veľké Lovce (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autormi*

1.1.6.3 Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra

Územie obce je elektrifikované a plynofikované. Elektrická energia je dodávaná zo vzdušného vedenia č. 251 Nové Zámky - Želiezovce. Primárnym zdrojom zemného plynu je distribučný vysokotlakový plynovod Bánov- Gbelce - Štúrovo. Obec má zabezpečenú pitnú vodu z čerpacej stanice s akumuláciou Veľké Lovce, ktorá je súčasťou vodovodného systému Nové Zámky - Levice a tvorí spojovací článok medzi čerpacou stanicou Nové Zámky a vodojemom Kolta. V r. 2014 využívalo možnosti zásobovania plynom 87,85 % obyvateľov a pitnou vodou prostredníctvom verejného vodovodu 96,45 % obyvateľov.

V obci je vybudovaná čiastočne gravitačná splašková kanalizačná sieť s dĺžkou 5 373 m s čistením odpadových vôd v samostatnej ČOV Veľké Lovce. Zberná ČOV sa nachádza v juhozápadnej časti obce. Vyčistené odpadové vody sú následne vypúšťané do Lovčianskeho potoka. V obci je plánované ďalšie dobudovanie kanalizačnej siete.

V oblasti informačnej infraštruktúry má obec vybudovanú telekomunikačnú sieť s digitálnou ústredňou, miestny rozhlas, káblovú televíziu, zabezpečený má televízny signál, pripojenie na internet a poštu (tab.33).

Tab. 33 - Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra obce Veľké Lovce v roku 2014

Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra	Ukazovateľ
Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod	1850
Počet obyvateľov napojených na plynovod	1685
Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu	1376
Celková dĺžka kanalizácie (v m)	5 373
Skládka komunálneho odpadu	nie
Vývoz komunálneho odpadu na skládku	TKO Kolta
Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách	311,75
Množstvo vyseparovaného odpadu v tonách	34,4
Skládka bioodpadu - kompostáreň	nie
Vývoz separovaného odpadu do zberného dvora	Nové Zámky
Miestny rozhlas	áno
Internet	áno

Káblková televízia	áno
--------------------	-----

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

1.1.6.4 Dopravná infraštruktúra

Obec Veľké Lovce leží mimo hlavných dopravných tepien, pričom jej územím neprechádzajú žiadne hlavné cesty. Dopravná komunikácia II/511 spájajúca Hurbanovo - Vráble je od obce vzdialená 6 km smerom na západ a dopravná trasa II/580 Šurany - Kalná nad Hronom je od obce vzdialená cca 5 km. Intravilánom obce prechádza iba cesta III/5802, ktorá má však pre dopravnú obsluhu obce základný význam. Celková dĺžka miestnych komunikácií je 11 km.

Popri miestnych obslužných a zberných komunikáciách nie sú vytvorené podmienky pre bezpečný pohyb chodcov, a preto sa pre zlepšenie situácie uvažuje s dostavbou a rekonštrukciou chodníkov a miestnych ciest.

1.1.7 CESTOVNÝ RUCH

Územie obce má podmienky pre rozvoj cestovného ruchu ako po stránke prírodného tak i kultúrno-historického potenciálu. Blízkosť obce Podhájska s termálnymi vodami umožňuje využiť tento potenciál pre cestovný ruch.

Krátkodobých ale i dlhodobých návštevníkov Mikroregiónu Termál môžu do obce pritiahnúť prírodné i kultúrno-historické hodnoty územia.

Obec sa vyznačuje bohatou a dlhodobou históriou, ktorú dokumentujú archeologické nálezy. História ako i súčasnosť obce prezentuje od r. 1996 Miestne múzeum vo Veľkých Lovciach, ktoré je umiestnené v priestoroch kultúrneho domu. Múzeum je tvorené tromi časťami, kde v prvej časti sú expozície zamerané na život predkov z prvej polovice minulého storočia. Druhá časť pozostáva z náradia, ktoré sa používalo v poľnohospodárstve ako aj pri vykonávaní remesiel. V tretej časti sú uložené písomnosti, fotodokumentácie a maketa bývalého kostola a kláštora pavlínov z Mariánskej Čel'ade. V obci bolo tiež zriadené Jozefom Galbavým aj súkromné múzeum Dom ľudového bývania, prezentujúce pôvodnú ľudovú architektúru obce.

Pre účely cestovného ruchu by bolo možné využiť predovšetkým vysoko hodnotné kultúrno-historické pamiatky. Medzi takéto historicky zaujímavé objekty zaradíme zrúcanicu kláštora Maránska čel'ad'. Je to barokový kláštor paulínov s fragmentmi nástenných malieb v refektári a ruiny barokového kostola paulínskeho kláštora s fragmentmi nástenných malieb od J. Bergla z r. 1776. Obe stavby sú však v súčasnosti značne narušené a bolo by potrebné ich rekonštruovať. Z ďalších pamiatok je v obci zaujímavý Rímsko-katolícky kostol zasvätený Panne Márii z r. 1907. Ďalej je to kostol reformovanej cirkvi z r. 1882.

Hodnotnou a atraktívnou robí obec i tradičná a kvalitná vinárska výroba a rozvinuté poľovníctvo, ktoré by mohli podporiť rozvoj agroturistiky a vidieckej turistiky v území.

Z prírodného hľadiska je obec svojím vzhľadom a charakterom priamo predurčená pre rozvoj cykloturistiky.

1.1.8 KULTÚRNY A KOMUNITNÝ ŽIVOT

Život obci je úzko viazaný na kultúrnu, športovú a záujmovú činnosť. V obci sa počas roka konajú zaujímavé podujatia (tab. 34), ktoré pomáhajú stmelovať komunitu obyvateľov.

Tab. 34 - Kalendárium podujatí v obci Veľké Lovce

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Január	Ples športovcov	Telovýchovná jednota Veľké Lovce
Február	Ples „Villanka“	Kresťanská mládež
	Fašiangy	Obec Veľké Lovce
Marec	Ples ZRPŠ	ZŠ s MŠ Veľké Lovce
Apríl	Tvorivé dielne	ZŠ s MŠ Veľké Lovce
Máj	Deň matiek	Obec Veľké Lovce
	Oslavy 1. mája	Obec Veľké Lovce
Jún	Súťaž vo varení gulášov	TJ Veľké Lovce
Júl	Výročia sobášov	Obec Veľké Lovce
August	Zábava Senzi Senzus	TJ Veľké Lovce
	Country búrka	Občianske združenie COUNTRY BÚRKA
	Lóťanské folklórne slávnosti	OZ Ľudový dom
September	Divadelné predstavenia	OZ Na podvážku
Október	Hody	Obec Veľké Lovce
November		
December	Štefanská zábava	Miestny spolok Slovenského Červeného
	Tvorivé dielne	ZŠ s MŠ Veľké Lovce
	Výročie jubileá	Obec Veľké Lovce
	Mikuláš	Obec Veľké Lovce
	Posedenie pod jedličkou	ZŠ s MŠ Veľké Lovce

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

Na činnosti obce sa zúčastňujú i viaceré spolky a združenia – Matica slovenská, Slovenský červený kríž, Zväz zdravotne postihnutých, Záhradkársky zväz, Telovýchovná jednota Veľké Lovce, Poľovnícky spolok, Spevácko-tanečný súbor a pod.

V obci pôsobia aj tri folklórne skupiny: Detská folklórna skupina FIALKA pod vedením Evy Oravcovej, Folklórna skupina RADOSŤ pod vedením Evy Oravcovej ml. a Folklórna skupina Lóťanská dolina pod vedením Ľudmily Sulanovej.

1.1.9 ENVIRONMENTÁLNE POMERY

Územie obce je z hľadiska kvality životného prostredia iba mierne narušené. Na území sa nevyskytuje žiaden zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie. Z hľadiska environmentálnej regionalizácie SR nepatrí obec do žiadnej environmentálne zatťaženej oblasti.

Ovzdušie je znečisťované v minimálnej miere tuhými látkami a plynými exhalátmi z menších energetických zdrojov ako i z domácich kúrenísk na tuhé palivo. Menšou mierou sa na znečistení podieľa i prašnosť z automobilovej dopravy. Okrem toho je ďalším, i keď minimálnym zdrojom znečisťovania, aj poľnohospodárska výroba, predovšetkým intenzívnym obrábaním pôdy a pozberovou úpravou produktov.

Vodné toky, vodné plochy i podzemné vody sú znečisťované nielen poľnohospodárstvom, najmä živočíšnou výrobou, ale aj splaškami z domácností. Kvalita podzemných vôd, ktoré spadajú do hydrogeologického rajónu neogénu Hronskej pahorkatiny, vykazujú v obci 3. stupeň kontaminácie.

Pôda nevykazuje žiadne výraznejšie známky kontaminácie a je na celom území hodnotená ako relatívne čistá. Vážnejšie ohrozenie pôdy predstavuje iba vodná erózia, ktorá postihuje členitejšie časti územia obce. Územie poľnohospodárskej pôdy je v obci postihnuté slabou vodnou eróziou (6,05 %) a stredne silnou vodnou eróziou (60,56 %). Kvalitou poľnohospodárskej pôdy je 43,63 % územia zaradovaného medzi osobitne chránené pôdy

prvej triedy 1. až 4. kategórie a 17,61 % do druhej triedy 5. až 7. kategórie bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek.

Poškodenie a ohrozenie bioty (rastlinstva a živočíšstva) súvisí v území najmä s premenou prevažnej väčšiny plochy na poľnohospodárske pozemky alebo na zastavané plochy, v dôsledku čoho sa pôvodné druhy rastlín a živočíchov zachovali len v enklávach. Zvyšky pôvodných lesov vykazujú v obci v 59,15 % mierne poškodenie, v 3,47 % stredné poškodenie a v 4,63 % silné až veľmi silné poškodenie. Porasty s prvými príznakmi poškodenia predstavujú 20,25 % lesných porastov. Z hľadiska ekologickej stability bol priestor vyhodnotený na 67,62 % plochy ako ekologicky nestabilný.

Za účelom zachovania zvyškov prírodne jedinečných území boli v obci vyhlásené chránené územia európskeho významu. V severnej časti obce je to územie NATURA 2000 pod názvom Osminy, ktoré sa rozkladá na ploche 98,84 ha v obciach Podhájska a Veľké Lovce. Predmetom ochrany sú biotopy xerothermných krovín, karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku a panónsko-balkánske cerové lesy. V centrálnej časti obce je ďalšie chránené územie NATURA 2000 s názvom Bagovský vrch zaberajúce rozlohu 222,65 ha a nachádzajúce sa výlučne na území obce. Predmetom ochrany sú biotopy xerothermných krovín, karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy, eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku a panónsko-balkánske cerové lesy. Zo živočíšnych druhov je predmetom ochrany predovšetkým roháč obyčajný (*Lucanus cervus*). Územne je tiež z veľkej časti zaradená do chráneného vtáčieho územia Dolné Považie.

Obec v roku 2014 vyprodukovala 311,75 ton odpadu, z ktorého 11,03 % (34,4 ton) bolo separovaných. Komunálny odpad je vyvázaný na skládku TKO Kolta a vyseparovaný odpad je vyvázaný do zberného dvora v Nových Zámkoch.

V roku 1975 bola v obci zriadená tzv. neriadená skládka odpadov, na ktorú bolo možné uložiť odpad z obci, komunálny odpad, domový odpad, objemný odpad, uličné smeti a odpad zo zelene. Skládka bola zriadená na pozemku p. č. 1436. Činnosť skládky bola ukončená 31.12.1996.

1.2 VÝSLEDKY ANKETY OBYVATEĽOV

V roku 2014 bola v obci Veľké Lovce zrealizovaná anketová štúdia s cieľom zistenia názorov obyvateľstva obce na regionálny rozvoj. Súčasťou tohto prieskumu bolo tiež identifikovať aktivity a návrhy obyvateľstva v spojitosti s rozvojom samotnej obce ale i celého Mikroregiónu Termál.

V rámci prieskumu bolo anketovaných 100 respondentov, čo predstavuje 10 % EAO obce. Medzi respondentmi prevládali ženy (66 osôb) nad mužmi (34 osôb). Z hľadiska vekovej štruktúry respondentov dominovali 37 % obyvatelia vo veku 40 - 49 rokov. Po nich nasledovali 22 % obyvatelia vo veku 50 - 59 rokov a 20 % 20 - 29-roční obyvatelia. Vo vzdelanostnej štruktúre boli dominantní respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (43 %) a s vysokoškolským vzdelaním (27 %). Z oslovených respondentov býva až 72 % v obci viac ako 15 rokov. Prevažná väčšina opýtaných (84 %) vlastní dom. Kvalitu bývania prezentuje prevaha respondentov bývajúcich v renovovaných domoch (42 %) alebo v nových rodinných domoch (22 %). Naopak v starších rodinných domoch býva 31 % respondentov. Väčšina opýtaných (87 %) vlastní záhradu alebo humno a až 65 % opýtaných sa zoberá na svojom pozemku chovom úžitkových zvierat.

V súvislosti so zhodnotením aktuálneho stavu **obce ako miesta bývania** boli hodnotené výhody či nevýhody bývania v obci. Všetci opýtaní (100 %) uviedli, že život v obci je pre nich kľudnejší a pokojnejší ako život v meste. Zároveň za jednu z najväčších výhod života v obci považujú rodinné zvyky a dôvody (100 % respondentov). Väčšina opýtaných (98 %) potvrdila, že im bývanie v obci poskytuje výhodu bližšieho kontaktu

s prírodou. Výhodu v podobe vlastníctva domu, záhrady či hospodárstva zase doceňuje až 94 % opýtaných. Výhody bývania v obci vo väčšom záujme ľudí o seba oproti mestu odsúhlasilo 80 % opýtaných a čiastočne odsúhlasilo 16 % opýtaných (graf 13).

Graf 13 - Výhody bývania v obci Veľké Lovce podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

Za nevýhody bývania v obci považuje väčšina opýtaných (90 %) malú početnosť pracovných príležitostí. Viacerí opýtani (68 %) vidia nevýhody bývania v obci v ďalekej dochádzke. Ako ďalšia nevýhoda bývania v obci sa objavil väčší záujem ľudí o seba oproti bývaniu v meste, pričom tento dôvod uviedlo 64 % respondentov. Slabé možnosti sebarealizácie odsúhlasilo 50 % respondentov, teda až polovica opýtaných (graf 14). Najmenšie nevýhody bývania v obci v podobe množstva športových príležitostí vyjadrilo len 16 % opýtaných a naopak nesúhlasilo s nimi 69 % respondentov. Nevýhody v podobe malého množstva kultúrnych príležitostí uviedlo len 31 % respondentov a naopak neodsúhlasilo ich 49 % opýtaných. Taktiež menšie množstvo nákupov a využívania služieb nepovažuje za podstatné pri výbere miesta bydliska až 69 % respondentov. Napriek určitým výhradám o zmene bývania do budúcnosti uvažujú iba 3 % opýtaných.

Graf 14 - Nevýhody bývania v obci Veľké Lovce podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

V celkovom hodnotení podmienok pre bývanie v obci (graf 15) uviedlo najviac respondentov známku „veľmi dobre“ (56 %). Po nich nasledovalo hodnotenie „dobré“, s ktorým sa stotožňuje 30 % opýtaných. Známu „výborne“ uviedlo 9 % opýtaných. Hodnotenie dostatočne sa objavilo iba 5-krát a hodnotenie nedostatočne sa neobjavilo ani raz.

Graf 15 - Hodnotenie podmienok pre bývanie v obci Veľké Lovce podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

V hodnotovej orientácii života v obci prevláda medzi respondentmi úplná (61 %) alebo čiastočná (24 %) preferencia života v peknom a príjemnom prostredí obce aj za cenu niektorých ekonomických nevýhod a strát. Naopak dostatok peňazí i na úkor voľného času a tvorby príjemného prostredia v obci je zaujímavý pre 36 % respondentov a čiastočne zaujímavý pre 37 % opýtaných. Zároveň len 5 % opýtaných nemá záujem o spoločenské dianie v obci s využitím obecných aktivít pre seba a svoju rodinu.

O tom, že obyvateľstvo obce vníma pozitívne víkendové obyvateľstvo svedčí, graf 16. Z celkového počtu respondentov považuje až 86 % opýtaných víkendové obyvateľstvo za súčasť obce a 85 % opýtaných vychádza s nimi dobre. Svoju ľahostajnosť vyjadrilo k víkendovému obyvateľstvu len 15 % opýtaných a naopak až 83 % obyvateľom nie je víkendové obyvateľstvo ľahostajné. Pre 53 % respondentov predstavuje víkendové obyvateľstvo čerstvý vietor obce s možnosť vytvárania nových vzťahov a kontaktov. Zo všetkých opýtaných má 26 % názor, že sa má, čo od víkendového obyvateľstva naučiť. S vyjadrením, že si víkendové obyvateľstvo žije vlastným životom sa stotožňuje až 91 % opýtaných.

Obyvateľstvo tiež vyjadrovalo svoju ústretovosť k turistom. Zo všetkých opýtaných by

29 % respondentov ubytovalo turistov na súkromí a vo svojej záhrade by im dovolilo stanovať 48 % opýtaných.

Graf 16 - Názory na víkendové obyvateľstvo v obci Veľké Lovce podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

Kvalitu životných podmienok obyvateľstva ovplyvňuje najmä sociálna vybavenosť obce. Z tohto pohľadu sa názory obyvateľstva rôznia v závislosti od príslušnej životnej podmienky, celkovo však možno konštatovať prevládajúcu spokojnosť obyvateľstva s vybranými životnými podmienkami v obci (graf 17).

Najväčšiu spokojnosť prejavilo obyvateľstvo so zariadeniami a úrovňou školskej starostlivosti, kde až 27 % opýtaných bolo veľmi spokojných a 62 % bolo spokojných. Ďalšiu spokojnosť vyjadrili respondenti so vzhlľadom a kvalitou prírodného prostredia spolu s prácou obecnej samosprávy, kde bolo 28 % veľmi spokojných respondentov a 56 % spokojných respondentov. Možnosti využívania služieb zhodnotilo 24 % respondentov veľmi dobre a 59 % uspokojivo. Pomerne kladne je obyvateľstvom hodnotené aj dopravné spojenie s najbližším mestom, kde bolo 27 % veľmi spokojných a 44 % spokojných respondentov, ale aj 20 % ani spokojných ani nespokojných obyvateľov. Vyhovujúca je spokojnosť obyvateľstva s možnosťami nákupu priemyselného tovaru, ktorú potvrdilo 40 % spokojných a 16 % veľmi spokojných respondentov. Výrazná ani spokojnosť ani nespokojnosť bola sledovaná v hodnotení možností pre športové vyžitie (46 % ani spokojných ani nespokojných respondentov), ale zároveň je tu aj 28 % nespokojných respondentov. Taktiež je ani spokojnosť ani nespokojnosť obyvateľstva sledovaná pri hodnotení rekreačných možností, ktorú uviedlo 42 % opýtaných. So zariadeniami a možnosťami pre kultúrne vyžitie je taktiež ani spokojných ani nespokojných 30 % opýtaných a nespokojných až veľmi nespokojných 13 % opýtaných. Najväčšia nespokojnosť respondentov sa prejavila v možnostiach nákupu drogistického tovaru, ktorú potvrdilo 27 % veľmi nespokojných a 51 % nespokojných opýtaných. Ďalšiu nespokojnosť vyjadrili opýtaní k úrovni a zariadeniam zdravotníckej starostlivosti (13 % nespokojných).

Graf 17 - Spokojnosť s vybranými životnými podmienkami v obci Veľké Lovce

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

V ďalšej časti bola prostredníctvom respondentov hodnotená **obec ako sociálny priestor**. Pri charakteristike úrovne susedských vzťahov (graf 18) prevládali v 46 % blízke alebo v 35 % veľmi blízke susedské vzťahy, ktoré sa podľa 44 % respondentov prejavujú ako vzťahy dobrých známych a podľa 27 % respondentov v podobe dobrej spolupráce aj bez osobitého osobného vzťahu.

Graf 18 - Prevládajúce susedské vzťahy v obci Veľké Lovce podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

Podľa 24 % respondentov sú tieto vzťahy priateľsky dôverné. Žiaden z respondentov nepotvrdil časté zvady medzi susedmi, nemožnosť spolupráce či závisť. V negatívnych hodnoteniach iba 1 % respondentov vníma v obci závisť či občasné zvady, 2 % respondentov registrujú v obci ľahostajné vzťahy a 2 % chladné a trochu napäté vzťahy.

Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu potvrdilo 52 % respondentov dobrú spoluprácu

bez osobitného osobného vzťahu, 24 % má s obecným zastupiteľstvom vzťahy ako s dobrými známymi a 3 % respondentov uvádzajú priateľsky dôverné vzťahy. Častý záujem o dianie v obci má 34 % respondentov a občasný záujem má 62 % opýtaných. Väčšinou snahu o zatraktívnenie života v obci a jeho skrášlenie vníma 32 % opýtaných, ale až 57 % respondentov si myslí, že niektorí obyvatelia sa snažia o pozitívne zmeny v obci, ale väčšine je táto snaha ľahostajná.

V hodnotenej oblasti **obec a práca** bolo prostredníctvom prieskumu zistené, že zo všetkých opýtaných je 73 % zamestnaných. Z opýtaných zamestnaných respondentov 81 % pracuje v obci a 68 % zamestnaných respondentov pracuje v súkromnej sfére. Ako dôvod zamestnania sa v danom mieste uviedlo 38 % zamestnaných respondentov nedostatok pracovných príležitostí a 8 % finančné dôvody. Za najväčší dôvod nevyužitia pracovných príležitostí mimo daného pracovného miesta považuje väčšina zamestnaných opýtaných respondentov (62 %) nevýhodnú vzdialenosť a dopravné možnosti a nedostatok pracovných príležitostí uviedlo 25 % opýtaných zamestnaných respondentov. O zmene práce neuvažuje do budúcnosti 88 % zamestnaných respondentov. V sledovaní spokojnosti s pracovnými možnosťami v obci vyjadrovali respondenti veľkú nespokojnosť, ktorú potvrdilo 56 % mužov a 53 % žien.

Obyvatelia obce majú záujem aj o vznik nových pracovných miest v obci (graf 19).

Graf 19 - Odvetvia s najžiadanejšími novými pracovnými miestami v obci Veľké Lovce

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

Medzi odvetvia s najpotrebnejším vznikom nových pracovných miest zaradili respondenti cestovný ruch a agroturistiku (26 %), remeselnícku výrobu (22 %) a obchod a služby (18 %).

Pre lepšiu orientáciu bolo podľa respondentov vybraných 5 dôvodov absencie pracovných miest v obci. Za hlavný dôvod nevzniknutia pracovných príležitostí považuje väčšina opýtaných (73 % úplne súhlasiacich a 10 % čiastočne súhlasiacich) nedostatok finančných prostriedkov. Z ďalších dôvodov vystupuje do popredia nezáujem zo strany podnikateľov, pričom s daným dôvodom súhlasí a čiastočne súhlasí 58 % respondentov a legislatívne obmedzenia, s ktorými súhlasí a čiastočne súhlasí 43 % opýtaných. Ako ďalší dôvod pre nevytvorenie nových pracovných príležitostí uvádzali respondenti nezáujem zo strany občanov, ku ktorému sa prikláňa až 24 % opýtaných, avšak zároveň 66 % opýtaných s daným tvrdením nesúhlasí (graf 20). Nezáujem zo strany obce ako dôvod nevzniknutia pracovných miest vníma úplne alebo čiastočne 38 % opýtaných a naopak až 52 % s daným tvrdením nesúhlasí.

Graf 20 - Príčiny nevzniknutia pracovných miest v obci Veľké Lovce podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

Ako vidieť z grafu 21, až 64 % respondentov nemá záujem podnikat'. Naopak, iba 29 % opýtaných by malo záujem o podnikanie pri získaní kapitálu a zlepšení dotácií. Za najlepšiu oblasť pre podnikanie považujú záujemcovia o podnikanie oblasť cestovného ruchu a služieb.

Graf 21 - Záujem respondentov v obci Veľké Lovce o podnikanie

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Veľké Lovce, 2014, *spracované autormi*

V rámci perspektív rozvoja Mikroregiónu Termál sa stotožňuje obyvateľstvo najmä s podporou turistiky (34 %), vybudovaním rekreačných zariadení (24 % respondentov) a vybudovaním cyklotrás (10 %). Za prvú a dominantnú aktivitu z hľadiska rozvoja mikroregiónu s ohľadom na trvalo udržateľný rozvoj považuje 44 % respondentov dobudovanie infraštruktúry a 16 % podporu turistiky. V hodnotení najatraktívnejších miest v mikroregióne dominuje z pohľadu respondentov jednoznačne Podhájska (100 % opýtaných) a rovnako aj za najobľúbenejšie miesto v mikroregióne považujú respondenti Podhájsku (96 % opýtaných).

1.3 EX-POST HODNOTENIE PHSR OBCE VEĽKÉ LOVCE 2007 – 2013

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Veľké Lovce na roky 2007 – 2013 sa sústreďoval na dva základné ciele:

1. podpora rozvoja cestovného ruchu,
2. skvalitnenie podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním infraštruktúry.

V oblasti cestovného ruchu bolo naplánované vybudovanie rekreačnej zóny a rekonštrukcia kultúrno-historických pamiatok. Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov neboli opatrenia v rámci tohto cieľa zrealizované, a tak sa z časti premietajú do nového programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Zrealizované boli počas predchádzajúceho obdobia aktivity zamerané na dobudovanie infraštruktúry, pričom bola zrekonštruovaná základná a materská škola, revitalizovaná bola centrálna časť obce, vybudované bolo detské ihrisko, zrekonštruovaný a zmodernizovaný bol miestny rozhlas, pristavaná bola telocvičňa, zrekonštruované boli viaceré komunikácie a iné. V oblasti environmentálnej infraštruktúry boli zrealizované opatrenia na ochranu pred vnútornými vodami (odvodňovacie kanály) a vybudovaná bola časť kanalizácie (tab. 35).

Aktivity, ktoré nebolo možné vzhľadom na nedostatok finančných zdrojov splniť, napr. vybudovanie sociálneho zariadenia pre vekovo starších občanov a pod., sa premietajú do nového akčného plánu obce. Zahŕňajú napr. úpravu miestnej zelene, rekonštrukcie verejných budov, vybudovanie sociálneho zariadenia, bola zrealizovaná časť stavby prístavba telocvične a špeciálnych učební k ZŠ – časť telocvičná hala.

Tab. 35 - Zrealizované projekty v obci Veľké Lovce v období rokov 2007 - 2013

Názov investície - projektu	Obdobie realizácie	Objem finančných prostriedkov v €	Fi na nč né pr os tri ed ky po dľ a zd ro jo v fi an co va ni a (v E U R)		
			Štátny rozpočet	VÚC	Obec
Prístavba telocvične	2007	63 069	0	0	63069
Rekonštrukcia ZŠ a MŠ Veľké Lovce	2010 - 2011	535 942	46954	0	66403
Vybudovanie dopravného značenia obce	2009	4 691	0	0	4691
Vybudovanie viacúčelového ihriska	2009	81 495, 28	39832,7	0	41662,58
Vybudovanie kanalizácie	2010	66 038	6000	0	6038
Rekonštrukcia centrálnej zóny obce	2010 - 2011	597 568, 63	52226,36	0	75305,06
Rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu	2010	15 655	9950	0	5705
Vybudovanie kamerového systému	2011	3 604	3000	0	604
Rozšírenie verejného osvetlenia	2012	2 020	0	0	2020
Výstavba detského ihriska	2012	7 968	0	4199	3769
Vybudovanie odvodňovacích priekop	2013	9 755, 22	0	0	9755,22

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015

1.4 SWOT ANALÝZA

Na základe získaných informácií o území bola následne vytvorená SWOT analýza, ktorá je považovaná na danej úrovni za jeden z najefektívnejších nástrojov plánovania, pomáhajúci ujasniť situáciu a zhodnotiť potenciál územia.

SWOT analýza (S - Strong points, W - Weak points, O - Opportunities, T - Threats) predstavuje jednoduchú, ale pritom výstižnú, vyčerpávajúcu a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza). Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody územia pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce a majú negatívny vplyv na rozvoj územia. Príležitosti tvoria možnosti a šance pre rozvoj územia a plynú prevažne z vonkajšieho prostredia. Ohrozenia predstavujú riziká vonkajšieho prostredia a môžu negatívnym spôsobom ovplyvniť rozvoj územia.

Silné stránky	Slabé stránky
▪ vekovo mladý bytový fond,	▪ nepravidelná individuálna bytová výstavba,
▪ silné zastúpenie produktívnej vekovej skupiny,	▪ slabá dopravná dostupnosť,
▪ vhodné podmienky pre poľovníctvo (diviачia zver), hubárstvo a vinárstvo,	▪ rómska osada,
▪ vhodné lokalizačné faktory pre zimnú rekreáciu (relief),	▪ minimálne množstvo pracovných príležitostí,
▪ prírodná atraktivita územia,	▪ nízka propagácia obce,
▪ kultúrno-historické atraktivity obce - Mariánska Čeľaď – kláštor Paulínov, kultúrne pamiatky,	▪ vysoká nezamestnanosť obyvateľstva,
▪ Miestne múzeum Veľké Lovce a Dom ľudovej architektúry,	▪ nedostatok domáceho kapitálu,
▪ prevažujúci podiel podnikateľskej činnosti v oblasti služieb,	▪ regresívny typ populácie,
▪ tradície v oblasti vinárstva, poľovníctva ,	▪ silné zastúpenie rómskej národnosti,
▪ rozvíjajúce sa ubytovacie a stravovacie zariadenia,	▪ nižšia vzdelanostná úroveň obyvateľstva rómskeho obyvateľstva,
▪ zachovávanie tradícií,	▪ nedostatok maloobchodných zariadení,
▪ absencia väčších zdrojov znečisťovania životného prostredia,	▪ chýbajúce služby,
▪ vhodné klimatické a pôdne podmienky pre poľnohospodárstvo,	▪ chýbajúca environmentálna výchova obyvateľstva,
▪ aktívny spoločenský život,	▪ náchylnosť územia na vodnú eróziu,
▪ chránené územia európskeho významu,	▪ horšia dopravná dostupnosť,
▪ vyššie zastúpenie obyvateľstva predproduktívneho veku,	▪ vysoká odchádza obyvateľstva za prácou,
▪ nižší proces starnutia obyvateľstva,	▪ prirodzený, migračný a celkový úbytok obyvateľstva.
▪ stúpajúci podiel obyvateľstva so sekundárnym vzdelaním,	
▪ pomerne vysoký podiel lesov,	

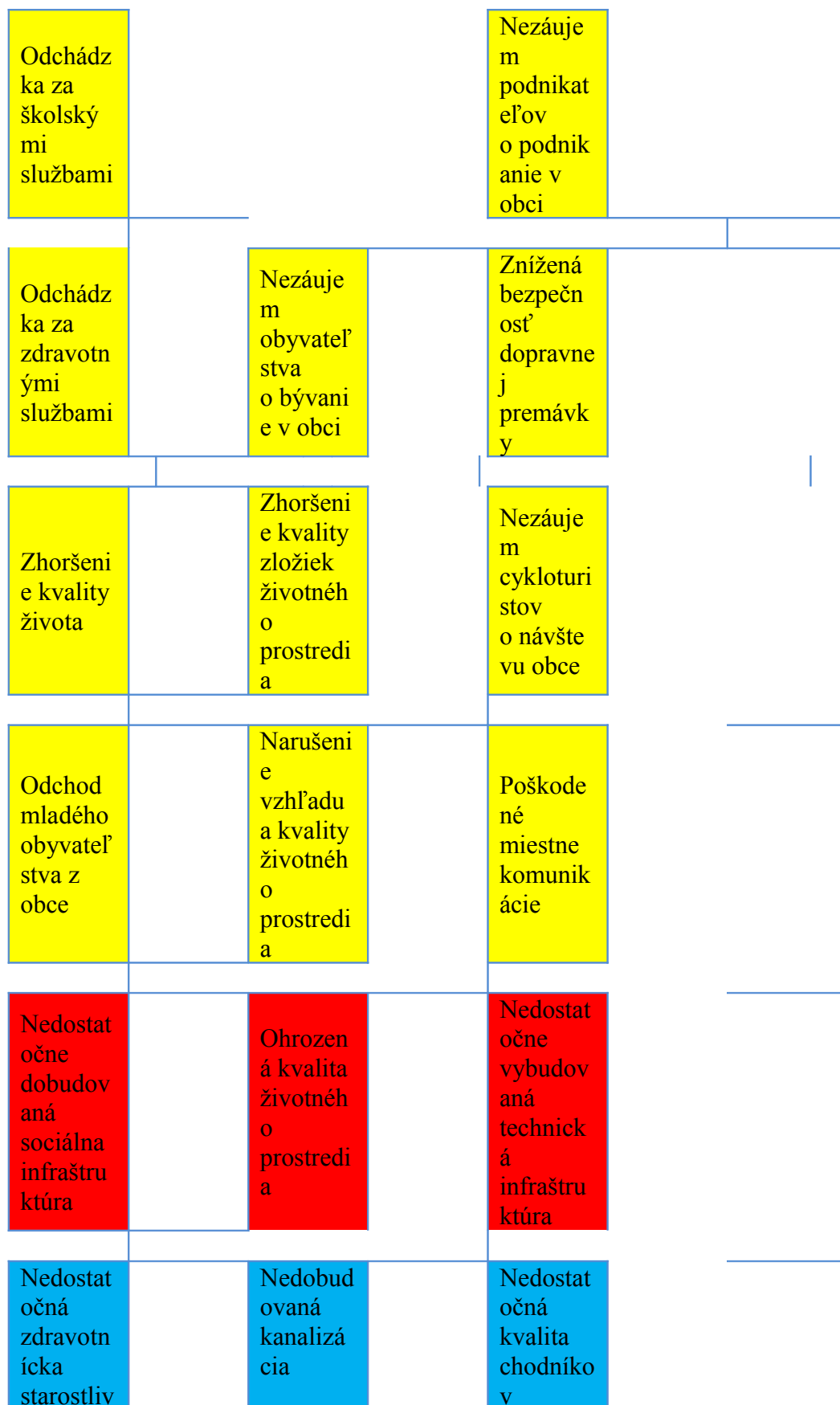
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora rozvoja cestovného ruchu a agroturistiky, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ erózia a zosuvy pôdy,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobudovanie kanalizácie, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ slabá informovanosť a pripravenosť pre realizáciu podporných programov,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ intenzifikácia dopravy, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ migrácia obyvateľstva,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ úprava verejných priestranstiev, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ prehlbovanie rozdielov životnej úrovne medzi obyvateľstvom,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobudovanie cykloturistických trás, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok finančných prostriedkov pre rozvoj obce,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobudovanie zdravotníckych zariadení, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nezáujem obyvateľstva o dianie v obci,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dobudovanie športových zariadení, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nízka atraktívnosť obce pre mladé obyvateľstvo,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zapojenie rómskeho obyvateľstva do aktívneho života obce, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nízky prílev finančných zdrojov,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vytvorenie nových pracovných príležitostí, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stagnácia rozvoja infraštruktúry,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ záchrana a obnova bytového fondu, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ znižovanie poľnohospodárskej produkcie,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rekonštrukcia kultúrno-historických pamiatok, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zníženie kvality života,
<ul style="list-style-type: none"> ▪ výstavba nájomných bytov, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nedostatok pracovnej sily.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vytvorenie nových služieb, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovanie sociálneho zariadenia pre vekovo starších obyvateľov, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podpora malého a stredného podnikania, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vytvorenie zariadení pre oddych a voľný čas, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ obnova ľudových tradícií a remesiel, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ zabezpečenie protieróznych opatrení poľnohospodárskej pôdy, 	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ vybudovanie lekárne. 	

1.5 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

Na základe predchádzajúcej SWOT analýzy je možné poukázať na to, že v rámci obce sa vyskytujú viaceré problémy, ktoré je potrebné v budúcnosti riešiť. Jednotlivé problémy však vykazujú rozličnú mieru vážnosti a priority v riešení. Na stanovenie kľúčových problémov, ktoré existujú v obci, je použitá metóda „stromu problémov“. Pri použití tejto metódy sa vytvorí schéma pripomínajúca zloženie stromu, ktorý sa skladá z príčin (korene stromu), problémov (kmeň stromu) a následkov (koruna stromu). Strom problémov sa následne použije v strategicko-časťi, pri formulovaní strategického plánu so zámerom efektívneho riešenia príčin problémov, aby sa v budúcnosti nemuseli riešiť následky problémov.

Za prioritné boli v obci stanovené tri problémy – nedostatočne dobudovaná sociálna infraštruktúra, nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra, ohrozená kvalita životného prostredia.

Strom problémov obce Veľké Lovce

ost'			
Nedostatková ponuka nájomných bytov		Intenzívne zásahy poľného hospodárstva do krajiny	Nedostatková kvalita miestnych komunikácií
Nízka ponuka stravovacích zariadení		Malý záujem obyvateľstva o údržbu verejných priestorov	Nedostatková dopravná dostupnosť
Absencia niektorých druhov služieb		Nedobudované protipovodňové opatrenia	Nedobudované cyklotrasy
Nedostatkové zastúpenie športových zariadení			
Absencia sociálnych zariadení			
Nízka kvalita verejných budov			
	príčiny	problém	

Nedostatočne dobudovaná a rozvinutá sociálna infraštruktúra súvisí najmä

s možnosťami skvalitnenia poskytovanej zdravotníckej či školskej starostlivosti. Intenzívnejšiu podporu by si vyžadovali aj kultúrne a športové zariadenia a s tým sa spájajúca ich rekonštrukcia prípadne dobudovanie. V prípade intenzívnejšieho rozvoja cestovného ruchu je to slabé zastúpenie stravovacích zariadení. Neriešenie súčasnej situácie sa môže v budúcnosti negatívne odraziť na kvalite života obyvateľstva a celkovom záujme o bývanie v obci. Rovnako hrozí aj strata záujmu zo strany návštevníkov mikroregiónu ako potenciálnych účastníkov cestovného ruchu.

Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra sa týka nedostatočnej kvality miestnych komunikácií a chodníkov, ktorých charakter výrazne ovplyvňuje dopravnú bezpečnosť v obci. Následkom neriešenia tohto problému hrozí v obci zníženie bezpečnosti cestnej premávky a poškodenie miestnych komunikácií.

Ohrozená kvalita životného prostredia súvisí predovšetkým s intenzívnou poľnohospodárskou výrobou ale aj s nedobudovanou environmentálnou infraštruktúrou v podobe kanalizácie. Rovnako dôležité je riešenie problému protipovodňových opatrení rekonštrukciou odvodňovacích kanálov. Neriešenie situácie sa môže v budúcnosti odraziť na zhoršení kvality jednotlivých zložiek životného prostredia, najmä však vody a pôdy.

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť dokumentu obsahuje víziu strategického rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje globálne a špecifické ciele rozvoja obce prostredníctvom jednotlivých opatrení a príslušných projektov a aktivít s rešpektovaním princípov regionálnej politiky a s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA OBCE

Obec Veľké Lovce je prítiažlivá nielen pre svojich obyvateľov, ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s profesionálnou správou.

Na dosiahnutie vízie bude obec Veľké Lovce podporovať:

- rozvoj a skvalitnenie potrebnej infraštruktúry,
- rozvoj cestovného ruchu,
- zvyšovanie kvality života obyvateľov,
- vytváranie bezpečného a stabilného prostredia,
- zachovanie zdravého životného prostredia v zmysle zásad udržateľného rozvoja,
- profesionalizáciu svojej správy a intenzívnejšiu spoluprácu s miestnym obyvateľstvom.

2.2 PRIORITNÉ OBLASTI, GLOBÁLNE A ŠPECIFICKÉ CIELE ROZVOJA OBCE

Uskutočniteľnosť strategických cieľov obce, ktoré sú bližšie špecifikované

prostredníctvom prioritných oblastí, globálnych a špecifických cieľov, ako aj príslušných opatrení, vychádzajúcich z miestnych podmienok, závisia od troch faktorov:

- do akej miery bude obec schopná využívať vlastné zdroje ako aj možnosti vonkajších zdrojov,
- od udržateľnosti navrhovaných a uskutočnených opatrení,
- od stupňa ich podpory získaných od všetkých záujmových skupín v obci.

V zmysle predchádzajúcich analýz ako aj názorov anketovaných obyvateľov bolo naformulovaných šesť dlhodobých globálnych cieľov rozvoja obce, ktoré detailnejšie charakterizujú špecifické ciele a jednotlivé opatrenia (tab. 36).

Tab.
36 -
Hierar
chia
strategi
ckých
cieľov
obce
Veľké
Lovce

<p>” O b e c V e ľ k é L o v c e j e p r í ť a ž l i v á n i e l e n p r e s v o j i c h o b y v a t e ľ o v a l e a j p r e n á v š t e v n í k</p>
--

G l o b á l n e c i e l e	1. Prioritná oblasť - Hospodárska					2. Prioritná oblasť - Sociálna		3. Prioritná oblasť - Environmentálna	
	1. Atraktívna obec pre podnikanie		2. Kvalitná technická infraštruktúra		3. Rozvoj cestovného ruchu	4. Podpora ľudských zdrojov	5. Kvalitná sociálna infraštruktúra	6. Kvalitné životné prostredie	
Š p e c i f i c k é c i e l e	1.1 Podpora miestnych podnikateľských aktivít	1.2 Posilnenie tradičného podnikania na vidieku s podporou miestnych tradícií a remesiel	2.1 Bezpečná doprava obci	2.2 Budovanie klisťovej infraštruktúry	2.3 Dobudovanie technickej infraštruktúry	3.1 Podpora rozvoja vidieckeho turizmu	4.1 Podpora rozvoja ľudských zdrojov	5.1 Rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry	6.1 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry

Zdroj: spracované autormi, 2015

Globálny cieľ 1 – Atraktívna obec pre podnikanie

Zameranie daného cieľa súvisí s posilnením ekonomiky obce zvýšením konkurencieschopnosti existujúcich podnikov ako aj v podpore ďalšej podnikateľskej činnosti. V súlade s vyššími dokumentmi regionálneho rozvoja je dôraz kladený najmä na lepšie využívanie existujúcich faktorov ekonomického rastu a tvorbu nových poznatkov

založených na trvalo udržateľnom ekonomickom raste územia. Preferovaná je podpora miestnych podnikateľských aktivít vo všetkých sférach ekonomických činností s dôrazom na tradičné vidiecke aktivity. V obci je cieľ bližšie zameraný na rozvoj podnikateľských aktivít a posilnenie ekonomiky obce prostredníctvom dvoch špecifických cieľov:

- podpora miestnych podnikateľských aktivít,
- posilnenie tradičného podnikania na vidieku s podporou miestnych tradícií a remesiel.

Globálny cieľ 2 – Kvalitná technická infraštruktúra

Kvalitná technická infraštruktúra je v obci nevyhnutnou podmienkou pre fungujúce hospodárstvo a dostatočnú kvalitu života obyvateľstva. Preto je veľmi dôležité podporovať opatrenia vedúce k zabezpečeniu kvalitnej a funkčnej technickej infraštruktúry najmä zlepšením dopravnej dostupnosti ako aj skvalitnením miestnych komunikácií, chodníkov a dopravných priestorov, ktoré sa tak stanú prínosom pre ekonomický rozvoj obce. Podstatná je podpora dobudovania cykloturistických trás, ktoré sú zaujímavé nielen pre miestne obyvateľstvo, ale aj pre návštevníkov obce či Mikroregiónu Termál. V rámci globálneho cieľa sú navrhované špecifické ciele, ktoré sú zamerané na dobudovanie a skvalitnenie technickej infraštruktúry:

- bezpečná doprava v obci,
- budovanie cyklistickej infraštruktúry,
- dobudovanie technickej infraštruktúry.

Globálny cieľ 3 – Rozvoj cestovného ruchu

Cestovný ruch predstavuje významné odvetvie hospodárstva a v samotnom mikroregióne má vďaka stredisku cestovného ruchu Podhájska prioritné postavenie. Pre ďalší rozvoj je potrebné stabilizovať jeho postavenie a zároveň vytvárať predpoklady pre jeho efektívny a dlhodobý rozvoj. Samotná obec Veľké Lovce je svojim vzhľadom a charakterom predovšetkým prírodného prostredia zaujímavou lokalitou pre návštevníkov v Podhájskej. Dobudovaním príslušnej sociálnej infraštruktúry so zameraním sa na potreby cestovného ruchu môže návštevníkom ponúknuť príjemné prostredie na trávenie dovolenkových aktivít. Na splnenie tohto cieľa si obec vytyčuje za cieľ:

- podpora rozvoja vidieckeho turizmu.

Globálny cieľ 4 – Podpora ľudských zdrojov

Zámerom cieľa je v najširšej miere podpora rastu kvality ľudských zdrojov, zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby súčasnej ekonomiky a zvýšenie sociálnej starostlivosti o vybrané skupiny obyvateľstva, ktoré by umožnili zlepšenie kvality života občanov. V rámci cieľa boli následne stanovený špecifický cieľ:

- podpora rozvoja ľudských zdrojov.

Globálny cieľ 5 – Kvalitná sociálna infraštruktúra

Kvalita sociálnej infraštruktúry je vo vidieckych sídlach všeobecne považovaná za jeden z najvýznamnejších faktorov pre udržanie obyvateľstva na vidieku. Preto je veľmi dôležité podporovať opatrenia vedúce k zabezpečeniu základných sociálnych služieb, sociálnej infraštruktúry, ako i opatrenia vedúce k obnove a ochrane vidieckej architektúry a krajinného rázu. Obsahovo sa cieľ zameriava na zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry prostredníctvom napr. rekonštrukcie objektov, zvýšenia ich štandardu a obnovou ich zariadení. Špecifickým cieľom je skvalitnenie sociálnej infraštruktúry prostredníctvom aktivít, ktorých zámerom je:

- rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry.

Globálny cieľ 6 – Kvalitné životné prostredie

Dlhodobé narušovanie prírodných zdrojov, znečisťovanie jednotlivých zložiek životného prostredia, nedomyslené zásahy do krajiny, nedostatočná infraštruktúra a iné javy sa podieľajú na kvalite životného prostredia, pričom môžu spôsobovať nie len jeho zhoršený stav ale negatívne ovplyvňujú aj ľudské zdravie a ekonomiku obce. Medzi najväčšie nedostatky patrí v obci nedobudovaná environmentálna infraštruktúra v podobe kanalizácie.

Zámerom stanoveného cieľa je celkové skvalitnenie životného prostredia, jeho ochrana, zachovanie prírodného dedičstva a ochrana biodiverzity v rámci princípov trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom dvoch navrhovaných špecifických cieľov:

- rozvoj environmentálnej infraštruktúry,
- revitalizácia verejných priestranstiev.

Podrobnejšia charakteristika opatrení a projektov podporujúcich strategické ciele rozvoja obce je uvedená v tab. 37. Z uvedeného prehľadu špecifických cieľov podporujúcich globálne ciele je zrejma preferencia skvalitňovania podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním infraštruktúry. Ostatné opatrenia predstavujú identifikovaný priestor pre ďalšie postupné rozširovanie aktivít obce so zameraním na cestovný ruch.

3 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť dokumentu obsahuje predovšetkým zoznam opatrení a aktivít, ktoré slúžia na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Poskytuje odpoveď na otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie a strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike.

3.1 AKČNÝ PLÁN OPATRENÍ A PROJEKTOV OBCE VEĽKÉ LOVCE NA ROKY 2014 – 2020

Zmyslom a aj výsledkom úspešného strategického plánovania regionálneho rozvoja obce je realizácia akčného plánu projektov (tab. 37). Ide o plán, ktorý definuje jednotlivé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jeho momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Akčný plán na roky 2014 – 2020 obsahuje zoznam najdôležitejších opatrení na príslušné obdobie a ich bližšiu špecifikáciu prostredníctvom projektov.

Tab. 37 - Akčný plán opatrení a projektov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020

Opatrenie	Projekt	Prioritná oblasť
1.1.1 Podpora a zvýhodňovanie miestnych podnikateľských aktivít vo všetkých sférach ekonomických činností	1.1.1.1 Podpora miestnych podnikateľských aktivít	Hospodárska - podnikateľské aktivity
1.2.1 Posilnenie tradičného podnikania s podporou miestnych tradícií a remesiel	1.2.1.1 Podpora miestnych tradícií a remesiel	Hospodárska - podnikateľské aktivity
2.1.1 Kvalitné a bezpečné	2.1.1.1 Rekonštrukcia	Hospodárska - technická

miestne komunikácie a chodníky	miestnych komunikácií a chodníkov	infraštruktúra
	2.1.1.2 „Bezpečne na cestách“ (inštalácia radaru)	Hospodárska - technická infraštruktúra
2.2.1 Podpora cyklistickej dopravy	2.2.1.1 Dobudovanie cykloturistických chodníkov	Hospodárska - technická infraštruktúra
2.3.1 Dobudovanie technickej infraštruktúry	2.3.1.1 Rozšírenie kamerového systému v obci	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.3.1.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia	Hospodárska - technická infraštruktúra
	2.3.1.3 Vybudovanie lávky cez miestny potok	Hospodárska - technická infraštruktúra
3.1.1. Podpora vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	3.2.1.1 Tvorba podporných programov pre rozvoj cestovného ruchu	Hospodárska - cestovný ruch
4.1.1 Rozvoj ľudských zdrojov	4.1.1.1 Terénna sociálna práca	Sociálna - ľudské zdroje
5.1.1 Rozvoj domového fondu	5.1.1.1 Výstavba nájomných radových rodinných domov	Sociálna - sociálna infraštruktúra
5.2.1 Rekonštrukcia kultúrnych zariadení	5.2.1.1 Čiastočná rekonštrukcia budovy kultúrneho domu	Sociálna - sociálna infraštruktúra
5.3.1 Dobudovanie športových zariadení	5.3.1.1 Dobudovanie telocvične pri ZŠ	Sociálna - sociálna infraštruktúra
5.4.1 Dobudovanie sociálnych zariadení	5.4.1.1 Vybudovanie sociálneho zariadenia pre	Sociálna - sociálna infraštruktúra
5.5.1 Výstavba polyfunkčných budov	5.5.1.1 Vybudovanie polyfunkčnej budovy	Sociálna - sociálna infraštruktúra
Opatrenie	Projekt	Prioritná oblasť
6.1.1 Rozvoj a dobudovanie environmentálnej infraštruktúry	6.1.1.1 Dobudovanie kanalizačnej siete 1. etapy	Environmentálna - environmentálna
	6.1.1.2 Rekonštrukcia odvodňovacieho kanála	Environmentálna - environmentálna infraštruktúra
	6.1.1.3 Vybudovanie zberného dvora	Environmentálna - environmentálna infraštruktúra
6.2.1 Revitalizácia verejných plôch	6.2.1.1 Úprava miestnej zelene	Environmentálna - revitalizácia územia
	6.2.1.2 Budovanie a rekonštrukcia verejných	Environmentálna - revitalizácia územia

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, *spracované autormi*

3.2 SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOSAHOV

Podstatnou zložkou programovej časti je aj súbor ukazovateľov navrhovaných opatrení a projektov (tab. 38, 39, 40). Ukazovatele sú v základe rozdelené do troch skupín - výstupy, výsledky a vplyvy. Ukazovatele výstupov zahŕňajú práce, tovary a služby, ktoré budú

financované počas realizácie aktivít projektu. Vyjadrené sú z finančného a vecného hľadiska. Ukazovatele výsledku predstavujú bezprostredný efekt realizácie aktivít projektu, ktorý slúži cieľovej skupine alebo sa jedná o služby poskytnuté cieľovej skupine. Ukazovatele dopadov vyjadrujú dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý však realizátor projektu nemôže ovplyvniť.

Tab. 38 - Zoznam ukazovateľov projektov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020 v hospodárskej oblasti (1. časť)

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota		Cieľová hodnota /rok	
					Rok 2014	Rok 2017		
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska								
2.1.1.2 „Bezpečne na cestách“ (inštalácia radaru)								
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0		2 000	
	Výsledok	Nainštalovaný radar v obci	OcÚ	počet	0		1	
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0		1	
Projekt 2.3.1.1 Rozšírenie kamerového systému v obci								
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0		18 275	
	Výsledok	Dobudovaný kamerový systém v obci	OcÚ	počet	0		1	
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0		1	

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, *spracované autormi*

Tab. 38 - Zoznam ukazovateľov projektov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020 v hospodárskej oblasti (2. časť)

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota		Cieľová hodnota /rok	
					Rok 2014	Rok 2017		
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska								
2.3.1.2 Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia								
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0		292 022	
	Výsledok	Zrekonštruované a zmodernizované verejné osvetlenie	OcÚ	počet	0		1	

	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1
Projekt 2.3.1.3 Vybudovanie lávky cez miestny potok						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	10 000
	Výsledok	Vybudovaná lávka cez miestny potok	OcÚ	počet	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, *spracované autormi*

Tab. 39 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Veľké Lovce na roky 2014 - 2020 v sociálnej oblasti (1. časť)

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota /rok
					Rok 2014	Rok 2017
PRIORITNÁ OBLASŤ - Sociálna						
Projekt 4.1.1.1 Terénna sociálna práca						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	20 000
	Výsledok	Terénna práca sociálneho pracovníka	OcÚ	počet hodín	0	
	Dopad	Zlepšenie kvality života	OcÚ	dotazníko-vé hodnotenie	0	0
Projekt 5.1.1.1 Výstavba nájomných radových rodinných domov						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Vybudované rodinné radové domy	OcÚ	počet	0	0
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	0

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, *spracované autormi*

Tab. 39 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Veľké Lovce na roky 2014 - 2020 v sociálnej oblasti (2. časť)

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota /rok
					Rok 2014	Rok 2017
PRIORITNÁ OBLASŤ - Sociálna						
Projekt 5.2.1.1 Čiastočná rekonštrukcia budovy kultúrneho domu						

Hlavné ukazovateľ e	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Čiastočne zrekonštruovaný kultúrny dom	OcÚ	počet	0	0
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0
Projekt 5.3.1.1 Dobudovanie telocvične pri ZŠ						
Hlavné ukazovateľ e	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	400 000
	Výsledok	Dobudovaná telocvična pri ZŠ	OcÚ	počet	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1
Projekt 5.4.1.1 Vybudovanie sociálneho zariadenia pre vekovo starších občanov						
Hlavné ukazovateľ e	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Vybudované sociálne zariadenie	OcÚ	počet	0	0
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	0
Projekt 5.5.1.1 Vybudovanie polyfunkčnej budovy						
Hlavné ukazovateľ e	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	540 223
	Výsledok	Vybudovaná polyfunkčná budova	OcÚ	počet	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	1

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, *spracované autormi*

Tab. 40 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Veľké Lovce na roky 2014 - 2020 v environmentálnej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota /rok
					Rok 2014	Rok 2017
PRIORITNÁ OBLASŤ - Environmentálna						
Projekt 6.1.1.1 Dobudovanie kanalizačnej siete 1. etapy						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Dobudovaná časť kanalizačnej siete	OcÚ	m	0	0
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	Štatistický úrad SR	počet	0	0
Projekt 6.1.1.2 Rekonštrukcia odvodňovacieho kanála						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	26 039
	Výsledok	Zrekonštruovaný odvodňovací kanál	OcÚ	m	0	2000
	Dopad	Zrealizované environmentálne projekty	OcÚ	počet	0	1
Projekt 6.1.1.3 Vybudovanie zberného dvora						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Vybudovaný zberný dvor	OcÚ	m	0	0
	Dopad	Zrealizované environmentálne projekty	OcÚ	počet	0	0
Projekt 6.2.1.1 Úprava miestnej zelene						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Upravené verejné priestory	OcÚ	m ²	0	0
	Dopad	Zrealizované projekty revitalizácie	OcÚ	počet	0	0
Projekt 6.2.1.2 Budovanie a rekonštrukcia verejných priestranstiev						
Hlavné ukazovateľ	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0
	Výsledok	Vybudované a zrekonštruované verejné priestranstvá	OcÚ	m ²	0	0
	Dopad	Zrealizované	OcÚ	počet	0	0

		projekty revitalizácie				
--	--	---------------------------	--	--	--	--

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, spracované autormi

3.3 SÚHRNNÝ PREHĽAD PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV OBCE VEĽKÉ LOVCE NA ROKY 2014 – 2020

Vytýčené ciele budú v stratégii rozvoja obce realizované prostredníctvom projektov a preto je nutné stanoviť si konkrétne aktivity, ktoré napomôžu ich realizácii. Súhrnný prehľad projektov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020 (tab. 41) tak obsahuje oproti akčnému plánu opatrení a projektov už iba priority obcou naplánované projekty.

Tab. 41 - Súhrnný prehľad projektov obce Veľké Lovce na roky 2014 – 2020

Názov projektu	Garan t	Predpokladaný rok realizácie	Predpokla- dané náklady (v EUR)				
				EÚ	ŠR	VÚC	obec
Vybudovanie polyfunkčnej budovy	OÚ Veľké Lovce	2014-2015	540 223				504 223
Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia	OÚ Veľké Lovce	2015-2016	292 022	247 201	13 010		31 811
Úprava miestnej zelene	OÚ Veľké Lovce	2014 – 2020	14 000			5 000	9 000
„Bezpečne na cestách“ (inštalácia radaru)	OÚ Veľké Lovce	2015	2 000				500
Vybudovanie zberného dvora	OÚ Veľké Lovce	2016-2017	350 000	299 250	33 250		17 500
Budovanie a rekonštrukcia verejných priestranstiev	OÚ Veľké Lovce	2015-2020	120 000	100 700	5 300	8 000	6 000
Čiastočná rekonštrukcia budovy kultúrneho domu	OÚ Veľké Lovce	2014-2020	25 000		10 000		15 000
Rekonštrukcia odvodňovacieho kanála	OÚ Veľké Lovce	2014	26 039		22 685		3 354
Vybudovanie lávky cez miestny potok	OÚ Veľké Lovce	2016-2017	10 000		9 500		500

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Veľké Lovce 2014 – 2020

Rozširovanie kamerového systému v obci	OÚ Veľké Lovce	2014-2015	18 275		12 000		6 827
Terénna sociálna práca	OÚ Veľké Lovce	2014 - 2015	20 000	13 027	1 532		5441
Vybudovanie sociálneho zariadenia pre vekovo starších občanov	OÚ Veľké Lovce	2017-2020	600 000	541 500	28 500		30 000
Názov projektu	Garan t	Predpokladaný rok realizácie	Predpokla- dané náklady (v EUR)				
				EÚ	ŠR	VÚC	obec
Dobudovanie kanalizačnej siete 1. etapy	OÚ Veľké Lovce	2014 - 2020	484 000		436 000		48 000
Dobudovanie telocvične pri ZŠ	OÚ Veľké Lovce	2016	400 000		360 000		40 000
Výstavba nájomných radových rodinných domov	OÚ Veľké Lovce	2017-2020	800 000				800 000

Zdroj: Obecný úrad Veľké Lovce, 2015, *spracované autormi*

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHSR je dokument živý, otvorený, reagujúci na zmeny. Proces plánovania však vyžaduje aj potrebu priebežného vyhodnocovania procesu realizácie aktivít, resp. jeho monitorovanie. Monitorovanie je nevyhnutné, pretože zaisťuje vykonanie akcií a udržanie úsilia na dosiahnutie cieľov tým, že uskutočňuje opatrenia na prispôsobenie sa prípadným zmenám v dostupných alebo požadovaných zdrojoch, prípadne zmenám prostredia ako takého. Akčný plán opatrení rozvoja obce je preto potrebné každoročne aktualizovať.

Definovanie konkrétnych projektov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré budú zabezpečovať realizáciu cieľov. Preto treba zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikáť kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy s poslancami a pracovnou skupinou.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj zásobník projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

starosta obce,

odborné komisie pri obecnom zastupiteľstve,

podnikateľské subjekty,

zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine),

predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

Odporúča sa tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude po schválení jeho znenia v obecnom zastupiteľstve zverejnený na internetovej stránke obce a v tlačenej forme verejne prístupný aj na obecnom úrade.

5 FINANČNÁ ČASŤ

Realizáciu opatrení a aktivít predstavujú finančne náročné projekty (tab. 41), preto je dôležité identifikovať finančné zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v PHSR obce Veľké Lovce, budú v pochádzať z týchto zdrojov:

1. verejné zdroje - rozpočet obce,
2. ostatné verejné zdroje,
3. súkromné zdroje,
4. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

Verejné zdroje – rozpočet obce

Rozpočet obce je základným zdrojom financovania jej aktivít. Keďže výška voľných finančných prostriedkov obce je limitovaná, je preto vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na:

- zabezpečenie prípravy projektov – projektová dokumentácia a príprava žiadostí na čerpanie eurofondov,
- spolufinancovanie projektov – spoluúčasť obce je minimálne 5 %,
- financovanie bežných aktivít – neinvestičné aktivity v oblasti služieb občanom a spoločenského života v nej.

Z analýzy rozpočtovej situácie obce vyplýva, že jej finančné zdroje neumožňujú uhrádzať plánované investície a preto bude dôležité získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov. Je potrebné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy (rozložené na dlhšie časové úseky) z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

Ostatné verejné zdroje

Mestá a obce majú obmedzené možnosti získavania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Nenávratný finančný príspevok pre investičné projekty – výstavba obecných nájomných bytov je možné získať z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja a to do výšky 30 % celkových nákladov. Na prefinancovanie ostatných nákladov je možné získať od ŠFRB úver s úročením 1 % a s dobou splatnosti 30 rokov. Dôležitú úlohu pri realizácii environmentálnej infraštruktúry plní Environmentálny fond.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formu investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor primárne hľadá zisk. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je zatiaľ zriedkavé. Rovnako ako v zahraničí, častejšie je realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. vytvárajú sa podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich

v obci bude potrebné zamerať pozornosť najmä na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Po vstupe SR do Európskej únie sa otvorili ďalšie možnosti získania finančných prostriedkov. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Aby SR mohla v čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bola vypracovaná Partnerská dohoda SR 2014 – 2020, pričom čerpanie finančných zdrojov sa v aktuálnom programovom období bude realizovať prostredníctvom nasledovných operačných programov:

1. Integrovaná infraštruktúra,
2. Ľudské zdroje,
3. Integrovaný regionálny operačný program,
4. Kvalita životného prostredia,
5. Výskum a inovácie,
6. Efektívna verejná správa,
7. Technická pomoc,
8. Program rozvoja vidieka,
9. Rybné hospodárstvo.

Nové programové obdobie 2014 - 2020 prináša zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude na základe operačných programov nového programového obdobia potrebné overiť a následne aktualizovať možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente.

6 ZÁVER

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) si v súčasnosti vyžaduje existenciu spracovanej rozvojovej stratégie - republikovej, regionálnej, subregionálnej i lokálnej. Vyžaduje to aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, resp. jeho novela Zákon č. 309/2014 Z. z. Podľa tohto zákona majú mať obce (združenia obcí, mikroregióny) schválený program hospodárskeho a sociálneho rozvoja (PHSR), ktorý by mal byť v súlade s rozvojovým dokumentom vyššej hierarchickej úrovne.

Príprava PHSR je pomerne zložitá cesta, ktorá si vyžaduje určitú vopred stanovenú postupnosť krokov, ktoré na seba logicky nadväzujú. Cieľom PHSR nie je vyriešiť všetky problémy, ktoré sa v obci vyskytujú, ale načrtnúť smer, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre ich riešenie. Cieľom je vytvoriť programový dokument pre podporu rozvoja obce Veľké Lovce aktivizáciou a koordináciou všetkých ekonomických, kultúrnych a spoločenských subjektov tak, aby bol maximálne využitý potenciál územia na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celej obce pri akceptovaní princípov udržateľného rozvoja.

Spracovaný dokument PHSR predstavuje súčasný stav i perspektívy rozvoja obce, ktorá sa snaží zlepšiť životné podmienky svojich občanov i uspokojiť nároky návštevníkov.

Najväčšou devízou obce sú však jeho obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať.

Hlavným cieľom PHSR obce je zlepšiť kvalitu života jeho občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce.

Preto vyjadrujeme presvedčenie, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia v ich snahe zlepšiť si životné podmienky aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov bude len dariť.

7 LITERATÚRA

1. Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja. 2014. <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=93254>
2. BEISS, 2015. <http://www.beiss.sk/>
3. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010a. Regióny environmentálnej kvality. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 101. ISBN 978-80-88503-00-1
4. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010b. Stupeň environmentálnej kvality územia. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 96. ISBN 978-80-88503-00-1
5. Čepelák, J. 1980. Živočíšne regióny. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 93.
6. Čurlík, J., Šály, R. 2002. Zrornosť pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 110-111. ISBN 80-88833-27-2
7. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2003. Výskum vidieckej krajiny mikroregiónu Termál. In: Vidiek - šanca pre rozvoj IV. Súčasný problémy rozvoja vidieckeho priestoru. Nitra : SPU v Nitre, 2003, s. 74-79. ISBN 80-8069-269-6
8. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013. 2007, 94 s.
9. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR obce Veľké Lovce. 2007, 29 s.
10. Encyklopédia Slovenska. 1980. Zväzok I.-VI. Encyklopedický ústav SAV – Veda Bratislava.
11. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 88.
12. Heidema, E. a kol. 2007. Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál. VVMZ s.r.o., 2007, 41 s.
13. Hudec, V. a kol. 2008. Radava v minulosti a dnes. Nové Zámky : AZ-Print, 2008. 320 s. ISBN 978-80-88729-21-1
14. <http://datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx>
15. <http://mapserver.geology.sk/hydrogeol/>
16. <http://mapserver.geology.sk/hydrochem/>
17. <http://www.podnemapy.sk/bpej/viewer.htm?activelayer=2&layers=001>
18. <http://uzemia.enviroportal.sk/>
19. Chrenko, M. a kol. 2010. Kostol sv. Cyrila a Metoda v Radave. Nové Zámky : AZ-Print, 2010. 36 s. ISBN 978-80-88729-29-7
20. Interné materiály obce Veľké Lovce, 2015.
21. Jurko, A. 1972. Druhotná vegetácia. In: Lukniš, M. a i. Slovensko 2: Príroda. Bratislava: Obzor, 1972, s. 574.
22. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011. <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=124582>.
23. Lapin, M. a i. 2002. Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 95. ISBN 80-88833-27-2
24. Maglocký, Š., 2002. Potenciálna prirodzená vegetácia. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas

- krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 114-115. ISBN 80-88833-27-2
25. Malík, P., Švasta, J. 2002. Hlavné hydrogeologické regióny. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 104. ISBN 80-88833-27-2
 26. Mazúr, E., Lukniš, M. 1980. Geomorfologické jednotky. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 54-55
 27. Michalko, J. a kol. 1986. Geobotanická mapa ČSSR. Textová a mapová časť. Bratislava : Veda. 163 s.
 28. Oremusová, D. 2009. Geografické aspekty regionálneho rozvoja mikroregiónu Termál. Nitra : UKF, 2009. 146 s. ISBN 978-80-8094-559-6
 29. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
 30. Plesník, P. 2002. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 113. ISBN 80-88833-27-2
 31. Priehodská, Z., Harčár, J. 1988. Vysvetlivky ku geologickej mape SV časti Podunajskej nížiny. Mierka 1 : 50 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 114 s.
 32. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008-2015. <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=1666>
 33. Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020. <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1&navID2=1&sID=43&id>
 34. Regionálne štúdie nerastných surovín okresu Nové Zámky. 1996. Bratislava : Geologická služba MŽP SR. 180 s.
 35. RegDat. 2015. <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
 36. Retrospektívny slovník obcí ČSSR 1850-1970. 1978. Praha : Federálny štatistický úrad, 1978. 94 s.
 37. Ružička, M. a i. 1996. Biotopy Slovenska. Bratislava : Ústav krajinnej ekológie SAV, 1996. 192 s. ISBN 80-967527-3-1
 38. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2001 – definitívne výsledky. 2002. Štatistický úrad SR, Bratislava.
 39. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2011 – definitívne výsledky. 2012. Bratislava : Štatistický úrad SR.
 40. Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013. 2006. Nitra : Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja.
 41. Šály, R., Šurina, B. 2002. Pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 106-107. ISBN 80-88833-27-2
 42. Šimo, E., Zaťko, M. 1980. Typ režimu odtoku. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 65.
 43. Tarábek, K. 1980. Klimaticko-geografické typy. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 64.
 44. Tremboš, P., Minár, J. 2002. Morfológicko-morfometrické typy reliéfu. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 90-91. ISBN 80-88833-27-2
 45. Vass, D., 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
 46. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nové Zámky, 2015.
 47. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1998. Bratislava : Krajský úrad Nitra – Aurex,

- s.r.o., 428 s.
48. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1995. Bratislava : AUREX, 1995. 234 s.
<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>
 49. Vass, D. a kol. 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava : GUDŠ
 50. Vass, D. a kol. 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
 51. Zamkovský, J., red. 2004. PHSR – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Poniky : Centrum pre podporu miestneho aktivizmu. 16 s.
 52. Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.
 53. Závazná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012). VZN č.2/2012, ktorým sa vyhlasuje „Závazná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja“. <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>